

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ของผู้เรียนกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

นิภาวรรณ มหาไม้

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ของผู้เรียนกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย

นิภาวรรณ มหาไม้

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

EDUCATIONAL STATUS AND MANAGEMENT OF ACADEMIC SERVICES
OF THE LEARNING NETWORK TO PROMOTE LEARNING
FOR LEARNERS AT PRINCESS CHULABHORN
SCIENCE HIGH SCHOOLS

An Independent Study Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

May 2025

Copyright by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

ของผู้เรียนกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

ของ นิภาวรรณ มหาไม้

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภูมิ สัพโส)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
 ของผู้เรียนกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

ผู้ศึกษาค้นคว้า: นิภาวรรณ มหาไม้

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง

คำสำคัญ: การบริหาร, เครือข่ายการเรียนรู้, สถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 310 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนเครือข่าย รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ตามลำดับ 2) แนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ดังนี้ 1) พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สนับสนุนทรัพยากรและเทคโนโลยี และสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ 2) วิเคราะห์ความต้องการของเครือข่ายเพื่อจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม และกระจายอำนาจการบริหาร 3) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่รวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ 4) ใช้เครื่องมือและวิธีการที่มีมาตรฐาน มีการกำหนดเกณฑ์การติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และนำผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

Title: EDUCATIONAL STATUS AND MANAGEMENT OF ACADEMIC SERVICES OF THE
LEARNING NETWORK TO PROMOTE LEARNING FOR LEARNERS AT PRINCESS
CHULABHORN SCIENCE HIGH SCHOOLS

Author: Nipawan Mahamai

Advisor: Assistant Professor Dr. Thidawan Unkong

Keywords: Management, Learning Network, School

ABSTRACT

This research aims to: 1) study the state of learning network management in the Princess Chulabhorn Science High School group, and 2) Study the management approaches of the learning network to promote learning for learners in Princess Chulabhorn Science High Schools. The sample consisted of 310 administrators, teachers, and educational personnel, selected using stratified random sampling. The research instruments included a questionnaire with a reliability coefficient 0.97 and a semi-structured interview. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.), and content analysis. The findings revealed that 1) the overall level of learning network management in the Princess Chulabhorn Science High School group was high. When considering each aspect, the highest mean score was found in network planning, followed by resource management, monitoring and evaluation, and communication and information exchange, respectively. 2) The approaches for managing learning networks to enhance student learning in this school group include. 1) modernizing curricula, supporting resources and technology, and fostering domestic and international collaborations. 2) analyzing network needs to allocate resources appropriately and decentralizing management authority. 3) utilizing digital technology and online platforms for fast, transparent, and verifiable communication. 4) implementing standardized tools and methods, setting clear evaluation criteria, encouraging stakeholder participation, and applying assessment results systematically to improve the quality of education.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ตลอดจนให้กำลังใจและแรงบันดาลใจ จนทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ซึ่งปรากฏนามในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเหมาะสม ความชัดเจน และความถูกต้อง ของการใช้ภาษาของเครื่องมือ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ เจ้าของตำราทุกท่านที่ได้นำมาอ้างอิง ขอขอบคุณผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารมณราชวิทยาลัยทั้ง 12 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ผู้มีพระคุณ ประกอบด้วย บิดา มารดา เป็นปฐมบูชา ครูทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นพื้นฐานให้ผู้วิจัย ได้ทำงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจนสำเร็จ

นิภาวรรณ มหาไม้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเครือข่าย.....	24
บริบทของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์ จุฬาภรณราชวิทยาลัย.....	58

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย	63
บทที่ 4 ผลการวิจัย	66
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	66
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณ ราชวิทยาลัย.....	67
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย	72
บทที่ 5 บทสรุป.....	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ.....	94
ภาคผนวก ข ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	95
ภาคผนวก ค ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out).....	98
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	99
ประวัติผู้วิจัย.....	106

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของขอบข่ายการบริหารเครือข่ายจากแนวคิดของ นักการศึกษา.....	36
ตาราง 2 แสดงข้อมูลบุคลากรกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2567 จำแนกตามหน้าที่.....	49
ตาราง 3 แสดงข้อมูลบุคลากรกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2567 จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	50
ตาราง 4 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากการกำหนดสัดส่วน	58
ตาราง 5 แสดงวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	64
ตาราง 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	66
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มโรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ทั้ง 4 ด้าน	67
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านที่ 1 การวางแผนเครือข่าย.....	68
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มโรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านที่ 2 การบริหารจัดการทรัพยากร	69
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มโรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านที่ 3 การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล.....	70
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มโรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านที่ 4 การติดตามและประเมินผล	71
ตาราง 12 แสดงผลการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านการวางแผนเครือข่าย	73
ตาราง 13 แสดงผลการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร	74
ตาราง 14 แสดงผลการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล	75

ตาราง 15 แสดงผลการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของ
 ผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านการติดตามและประเมินผล..... 76

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	56
ภาพ 2 แสดงการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ของ ผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและมีศักยภาพ มีความรู้ คู่คุณธรรม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 รัฐต้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียน จบจนการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องจัดการศึกษาให้ประชาชน ทุกระบบ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และประสานความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นและภาคเอกชน โดยมีหน้าที่กำกับ ดูแลและสนับสนุนให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พร้อมทั้งติดตามผลให้เป็นไปตามแผน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน สังคม และประเทศ ช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและ สามารถปรับตัวได้ในยุคศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ในระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลง เหล่านี้ได้ โดยต้องคำนึงถึงการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศควบคู่ไปด้วยทั้งในปัจจุบันและ อนาคต การเรียนรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนาประเทศ จึงต้องส่งเสริมให้เกิด การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และศักยภาพของประชากรอย่างทั่วถึง ซึ่งต้อง อาศัยการสร้างเครือข่ายและให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีบทบาทในการกำหนดแนวทางและ ตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษา การสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ พร้อมสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสำเร็จ จะช่วยให้การพัฒนาการศึกษามีความเข้มแข็ง เป็นรากฐาน ที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน (ประยูร อัครบวร, 2553)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น รวมถึงการตัดสินใจทางการเมือง การจัดบริการสาธารณะ และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในทุกระดับ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายประชาชนทุกรูปแบบ รวมถึงการกระจายอำนาจ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนา และภาคเอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมทั้งในด้านนโยบายและการปฏิบัติ โดยมีการกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการระดม ทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา และสถานประกอบการ กฎหมายยังระบุแนวทางการมีส่วนร่วมในหลายมาตรา เพื่อให้ การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของสังคม

การยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน จำเป็นต้องพัฒนาโรงเรียนและบุคลากร ให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ของ สถานศึกษาเป็นกลยุทธ์สำคัญ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีคุณภาพ เพื่อร่วมกันผลักดันและ พัฒนาการศึกษากในส่วนที่แต่ละฝ่ายสามารถดำเนินการได้ (ศักดิ์นิพนธ์ สว่างวงศ์, 2557) นั้นแสดงว่า การจัดการศึกษาไม่สามารถดำเนินการโดยรัฐ เอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงฝ่ายเดียว ได้ หากต้องการให้การศึกษาระบายอย่างทั่วถึงและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและ ประชาชน ทุกภาคส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ควรร่วมมือกัน เป็นภาคีเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาในท้องถิ่นของตนเอง การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นกระบวนการจัดการที่ช่วยให้กลุ่มบุคคล องค์กรและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถ เชื่อมโยงกัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมการวางแผน การจัดสรร ทรัพยากร การประสานงาน การสื่อสาร รวมถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ยังช่วยให้บุคคลและองค์กร ที่มีเป้าหมายทางการศึกษาร่วมกันสามารถรวมตัวกันโดยสมัครใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริม การศึกษาด้วยความเสมอภาคและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางนี้ได้รับการกำหนดไว้ ในกฎหมายการศึกษาเครือข่ายการศึกษาที่เข้มแข็ง ต้องมีเป้าหมายร่วมกัน ระบบบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารการมีส่วนร่วมในการ ทำงานอย่างต่อเนื่อง มีทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอ ระบบสื่อสารที่ดี และการไหลเวียนของ ข้อมูล ข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นวัตกรรมที่เกิดจากการทำงานเป็นเครือข่ายและการสรุป บทเรียนร่วมกันอย่างชัดเจน ถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญของความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษา ซึ่งจะ ช่วย ให้สามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับและทุกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน (จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ, 2558)

การบริหารการศึกษาของเครือข่ายสถาบันการศึกษาไทยต้องเผชิญกับความท้าทาย เช่น การขาดการสื่อสาร การประสานงาน และการสร้างวัตถุประสงค์ร่วมกันในเครือข่ายสถานศึกษา วิธีการจัดการแบบดั้งเดิมอาจไม่สามารถตามทันกับภูมิทัศน์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียน การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมการทำงาน ร่วมกันของเครือข่ายสถานศึกษา ผ่านการสื่อสารที่เกิดจากการมีส่วนร่วมระหว่างกัน การใช้ทรัพยากร ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ โดยสามารถสร้างสภาพแวดล้อม ทางการศึกษาที่สร้างสรรค์ เกิดความเป็นเอกภาพ ตลอดจนสามารถร่วมกันสร้างมาตรฐานในหลักสูตร และวิธีการสอน เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดในอนาคต ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ได้ดียิ่งขึ้น (วิชัย แสงศรี, 2552)

โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยทั้ง 12 โรงเรียน ภายใต้โครงการพัฒนาโรงเรียน วิทยาศาสตร์ภูมิภาค กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการตามเป้าหมายและอุดมการณ์ของโรงเรียน ที่สอดคล้องตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ การยกระดับคุณภาพการศึกษา การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางการศึกษาทุกช่วงวัย การศึกษาเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขัน การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มีภารกิจในการศึกษา ค้นคว้าและดำเนินการจัดการศึกษา ให้กับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทั้งในระดับ ขั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในลักษณะของโรงเรียนประจำ เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้กับ ผู้มีความสามารถพิเศษที่มีกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศและเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับ นักเรียนกลุ่มด้อยโอกาสและขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เหล่านั้นไปสู่ความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความสามารถระดับสูงเยี่ยม เทียบเคียงกับนักวิจัย ชี้นำของนานาชาติ โรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัยมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีจิตวิญญาณในการพัฒนา ประเทศ เจตคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติ พร้อมสร้างองค์ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อเสริมศักยภาพการแข่งขันของประเทศในประชาคมโลก และสร้างสังคมแห่ง ภูมิปัญญา ความยั่งยืน และความสมานฉันท์ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2562 โครงการพัฒนาโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัยได้รับการอนุมัติให้เป็นงานประจำของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกระจายโอกาสให้แก่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีและเตรียมบุคลากรที่มีศักยภาพสูงในสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

เครือข่ายโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุ่งเน้นการเรียนการสอน ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยส่งเสริมคุณภาพการศึกษา การพัฒนาครูและนักเรียน การวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงกิจกรรมเสริมการเรียนรู้และการแข่งขันทางวิชาการ ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สร้างสังคมการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง เตรียมความพร้อมให้นักเรียนสู่การศึกษาขั้นสูงและอาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และในวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2564 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการการพัฒนาระดับคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาให้เป็นโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยขึ้นเพิ่มเติมอีก 6 แห่ง รวมมีทั้งหมด 18 แห่ง เพื่อให้การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ทั้ง 18 แห่ง ทำงานเชื่อมโยงกัน โดยมุ่งเน้นให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานงาน การสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ดี สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพผลรวมทั้งสามารถการบริหารจัดการทรัพยากร การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ การวางแผน กลยุทธ์ การประเมินผล และการพัฒนาเครือข่ายให้เติบโตและเข้มแข็งสืบไป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาเป็นไปตามอุดมการณ์และเป้าหมายของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย สามารถปรับตัวท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและสถานการณ์ที่ซับซ้อนอย่างเหมาะสม นำไปสู่การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์ จุฬาราชวิทยาลัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 58 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,468 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,526 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 310 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) โดยเทียบตามสัดส่วนของประชากรแต่ละโรงเรียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

ขอบข่ายการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ สืบเคราะห์จาก ญัตติพล ราชภักดี, (2558); ชัยนัต สุวรรณศรี, (2559); จิราวัฒน์ จงเจริญ, (2559); นพตล สมบูรณ์, (2560); กัญญาภัค ภูมิสิงห์, (2560); สมชาย พันธุ์พัฒน์, (2561); สมศักดิ์ รักษ์รุ่งเรือง, (2561); วราภรณ์ ศรีสุวรรณ, (2562); ปรีชา ศิริวัฒนา, (2563) และสุพล สุวรรณประทีป, (2563) ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนเครือข่าย 2) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร 3) ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล 4) ด้านการติดตามและประเมินผล

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์ จุฬาราชวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหาร จำนวน 5 ท่าน โดยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลและทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสำนักงานความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา จำนวน 1 ท่าน มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก

2. อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก

3. ประธานกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก

4. ผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 2 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษา สภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนเครือข่าย 2) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร 3) ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล 4) ด้านการติดตามและประเมินผล สร้างเป็นกรอบประเด็นคำถามเพื่อสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย หมายถึง กลุ่มโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตและการศึกษาของเยาวชน ปัจจุบันโรงเรียนในกลุ่มนี้อยู่ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาและมีทั้งหมด 12 แห่งทั่วประเทศ ดังนี้

- 1.1 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เชียงราย
- 1.2 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย พิษณุโลก
- 1.3 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ลพบุรี
- 1.4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เลย
- 1.5 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร

- 1.6 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์
- 1.7 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ปทุมธานี
- 1.8 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี
- 1.9 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี
- 1.10 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช
- 1.11 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ตรัง
- 1.12 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย สตูล

2. เครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง ระบบความร่วมมือระหว่างบุคคล กลุ่ม หรือสถาบันทางการศึกษา ที่เชื่อมโยงกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ทรัพยากร และประสบการณ์ในการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ช่วยเสริมสร้างระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

3. การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง การร่วมมือกันของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย 12 แห่ง เพื่อพัฒนาและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยมีคณะทำงานขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ อันนำไปสู่ประโยชน์สูงสุด รวมถึงการวางแผนการจัดการทรัพยากร การติดตามและประเมินผล นำไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของเครือข่าย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

3.1 การวางแผนเครือข่าย หมายถึง เป็นขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ในการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมการจัดทำแผนงาน การออกแบบโครงสร้างเครือข่าย และการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ และเป็นการจัดการองค์ความรู้เพื่อประเมินและปรับปรุงการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กรร่วมกันแก้ไขปัญหา

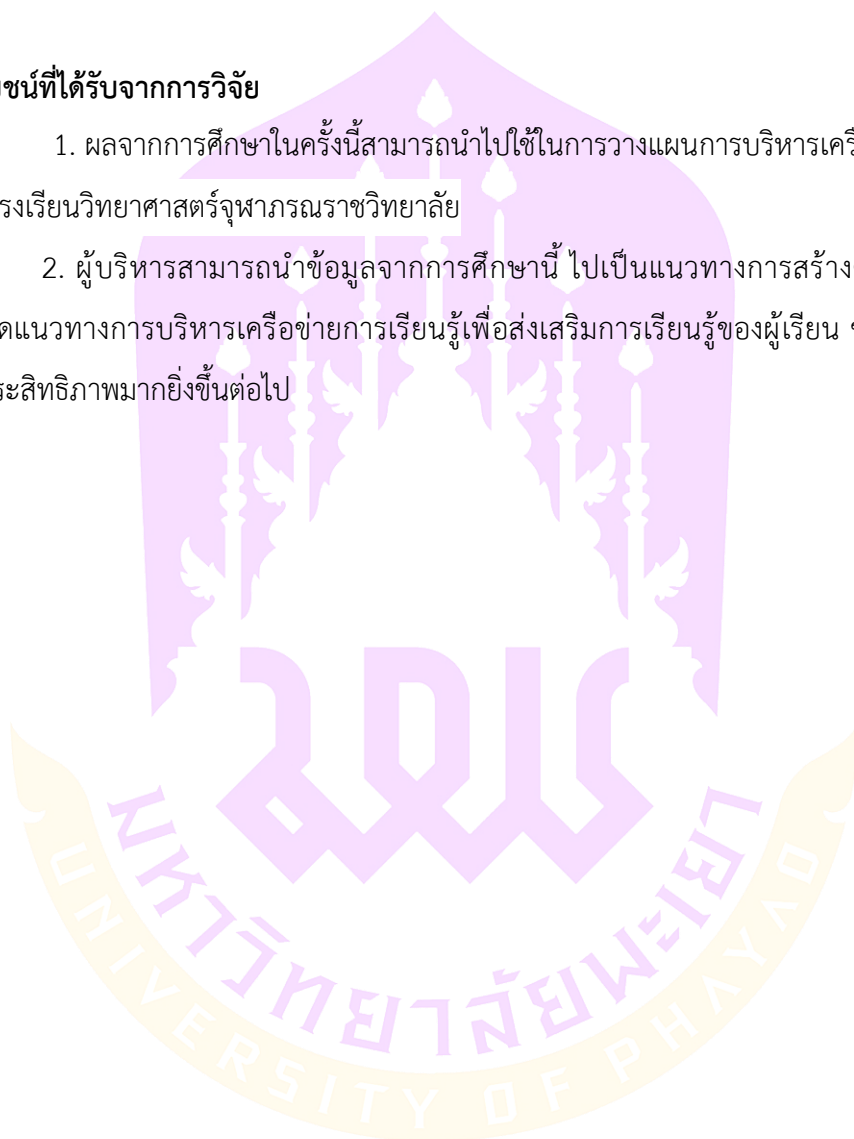
3.2 การบริหารจัดการทรัพยากร หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ เช่น งบประมาณ อุปกรณ์เทคโนโลยี และบุคลากร อย่างเพียงพอ เท่าเทียมและทั่วถึง ตอบสนองความต้องการของเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพและไม่สิ้นเปลือง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมได้

3.3 การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล หมายถึง การที่สมาชิกในเครือข่ายสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และข้อมูลกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความรู้และทักษะของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย

3.4 การติดตามและประเมินผล หมายถึง การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายการเรียนรู้ ช่วยให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการใช้เทคโนโลยีและเกณฑ์ที่เหมาะสม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย
2. ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลจากการศึกษานี้ ไปเป็นแนวทางการสร้างความเข้าใจและกำหนดแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา ซึ่งมีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการบริหาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ทฤษฎีการบริหาร
 - 1.3 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.5 หลักการการบริหารสถานศึกษา
 - 1.6 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.7 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย
 - 2.1 ความหมายของเครือข่าย
 - 2.2 องค์ประกอบของเครือข่าย
 - 2.3 การสร้างและการบริหารจัดการเครือข่าย
 - 2.4 ขอบข่ายการบริหารเครือข่าย
 - 2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเครือข่าย
3. สภาพบริบทของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย
 - 3.1 ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย
 - 3.2 อุดมการณ์และเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน
 - 3.3 วิสัยทัศน์
 - 3.4 พันธกิจ
 - 3.5 เป้าประสงค์
 - 3.6 ภารกิจของโรงเรียน
 - 3.7 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ความหมายของการบริหาร

จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการบริหารหลายท่าน ดังนี้

พัชรี โภคสวัสดิ์ (2550) ให้ความหมายการบริหารว่า การบริหารประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) การวางแผน ซึ่งเป็นการศึกษาความต้องการในอนาคตและกำหนดแนวทางปฏิบัติล่วงหน้า 2) การจัดการองค์การ โดยการแบ่งหน่วยงานหรือกลุ่มงาน และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน 3) การจัดคนเข้าทำงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคล เช่น การสรรหา พัฒนาบุคลากร ประเมินผล และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน 4) การอำนวยการสั่งการ ซึ่งเป็นการสั่งการและบังคับบัญชาให้บุคลากรปฏิบัติงานตามหน้าที่และลำดับชั้น และสุดท้าย 5) การควบคุม โดยการตรวจสอบและกำกับให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด ทั้งหมดนี้เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารในทุกระดับเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

บรรจบ เนียมมณี (2553) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มาทำงานร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างรวมกัน โดยประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้ 1) บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป 2) ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน 3) ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันเด่นชัด วัตถุประสงค์นั้น ๆ ต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำการ

เชี่ยวชาญ แก้วสิงห์ (2554) การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งภายในองค์กรเอกชน หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งสถานศึกษาซึ่งมีภารกิจที่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ให้สำเร็จ และบรรลุเป้าหมาย โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การอำนวยการ การประสานงาน การติดต่องาน การสื่อสารและการประเมินผล การปฏิบัติงาน เป็นต้น

มัลลิกา ต้นสอน (2554) การบริหาร (Administration) หมายถึง การกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยการ การสนับสนุนและการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

พิทยา บวรวัฒนา (2556) การบริหาร หมายถึง การนำกฎหมายและนโยบายต่าง ๆ มาปฏิบัติให้เกิดผล โดยเป็นหน้าที่ของข้าราชการในการทำงานอย่างเต็มใจ ยุติธรรม และมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สุเทพ เท่งประกิจ (2557) ให้ความหมายการบริหารว่า หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการทำงาน และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ความสามารถหรือศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานโดยการบริหารเป็นทั้งด้านศาสตร์และศิลป์ไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้ผู้บริหารจึงต้องหมั่นพัฒนาตนเองในส่วนต่าง ๆ ทั้งทางด้านการศึกษาวิชาการใหม่ ๆ และการเรียนรู้ภาระหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรวง วรอินทร์ (2557) การบริหาร คือ การดำเนินการร่วมกันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยอาศัยปัจจัยทางการบริหาร เพื่อที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ธีระชัย ช่างบุญศรี (2558) การบริหาร คือ กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มหรือคณะทำงาน โดยมีผู้บริหารหรือคณะกรรมการบริหารรับผิดชอบหน้าที่บริหารจัดการให้งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกันทุกภาคส่วน

ภักวลักษณ์ สาระลย์ (2558) ให้ความหมายการบริหารว่า การบริหารเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมโดยผู้บริหาร และสมาชิกในองค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพด้วยทรัพยากร และเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด นักบริหารหลายคนมีความคิดเห็นเหมือนกันว่าการบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของคณะบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่แน่นอนในการทำงาน

มุนีเราะห์ เจ๊ะมิง (2559) ได้ให้ความหมายว่าการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานและการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลโดยศาสตร์และศิลป์ร่วมกันในการดำเนินกิจการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุตามประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดการองค์การ การนำ การควบคุม และใช้ทรัพยากรทางการบริหารที่เป็นปัจจัยอย่างประหยัดและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการบริหาร สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการการดำเนินงานในการวางแผน การโน้มน้าว จูงใจ การจัดองค์กร การควบคุมและการ

ประสานงานกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์กร และใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้

ทฤษฎีการบริหาร

นิพัทธา สังข์มณี (2549) ได้อธิบายแนวคิดวงจร PDCA เป็นแนวคิดที่ง่ายไม่ซับซ้อนสามารถนำไปใช้ได้เกือบจะทุกกิจกรรม ดังนั้นจึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั่วโลก PDCA เป็นอักษรนำของภาษาอังกฤษ 4 คำ ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) คือ การวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิด การทำงานที่ได้ผลงาน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การพัฒนาสิ่งใหม่ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มีส่วนที่สำคัญ เช่น การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินการ และกำหนดงบประมาณที่จะใช้การวางแผนที่ดีควรต้องเกิดจากการศึกษาที่ดี มีการวางแผนไว้รัดกุมรอบคอบปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของงานและเหตุการณ์ แผนที่ได้ต้องช่วยในการคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นและสามารถช่วยลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ การวางแผนควรมีการกำหนด

- การกำหนดเป้าหมาย
- วัตถุประสงค์
- กำหนดผู้รับผิดชอบ
- ระยะเวลาดำเนินการ
- งบประมาณที่กำหนด
- มีการเสนอเพื่อขออนุมัติก่อนดำเนินการ

2. ปฏิบัติตามแผน (Do) คือ การดำเนินการเพื่อให้ได้ตามแผนที่มีการกำหนดไว้ อาจมีการกำหนดโครงสร้างคณะทำงานรองรับการดำเนินการเช่น คณะกรรมการ ฯลฯ กำหนดวิธีในการดำเนินงาน ขั้นตอน ผู้ดูแลรับผิดชอบ ผู้ตรวจสอบและทำการประเมินผล การปฏิบัติการควรมี

- มีคณะทำงานคอยควบคุม กำหนดนโยบาย ติดตามตรวจสอบการทำงาน
- มีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน
- มีวิธีการดำเนินการที่สามารถดำเนินการได้จริง ไม่ยากจนเกินความสามารถของ

ผู้ที่จะทำ

- มีผู้รับผิดชอบดำเนินการที่ชัดเจน เพียงพอ
- มีระยะเวลาที่กำหนดที่เหมาะสม

- มีงบประมาณในการทำงาน

3. ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) คือ ขั้นตอนที่เริ่มเมื่อมีการดำเนินโครงการตามข้อ 2 ควรจะต้องทำการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ อาจประเมินในส่วนการประเมินผลงานการดำเนินการ การประเมินผลการดำเนินตามขั้นตอน และการประเมินผลงานตามเป้าหมายของแผนงานที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการประเมินนี้เราอาจสามารถทำได้เอง โดยใช้คณะกรรมการที่รับผิดชอบในแผนการดำเนินงานภายในเป็นการประเมินตนเอง แต่การใช้คนภายในอาจทำให้ขาดความน่าเชื่อถือหรือประเมินผลได้ไม่เต็มที่ จะดีหากมีการตั้งคณะประเมินจากภายนอกมาช่วย เพราะน่าจะได้ผลการประเมินที่ดีกว่าทีมงานภายใน เพราะอาจมีปัญหาช่วยกันประเมินผลให้ดีขึ้นจริง แนวทางที่จะใช้ในการประเมิน เช่น

- กำหนดวิธีการประเมินแยกให้ชัดเจนสามารถทำได้ง่าย
- มีรูปแบบการประเมินตรงกับเป้าหมายในงานที่ทำ
- มีคณะผู้จะเข้าทำการประเมินที่มีความรู้เพียงพอ
- แนวคำตอบผลของการประเมิน ต้องสามารถตอบโจทย์และตรงกับวัตถุประสงค์

ที่วางไว้

- เน้นการประเมินปัญหา/ จุดอ่อน/ ข้อดี/ จุดแข็ง ที่มีในการดำเนินการ

4. ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อเนื่อง (Act) คือ การนำผลประเมินที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาแผน ในการปรับปรุงต่อไป ในส่วนนี้ควรจะเสนอแนะปัญหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ปัญหา หรือการพัฒนาระบบที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกไม่มีที่สิ้นสุด

- ทำการระดมสมอง เพื่อหาทางแก้ไข ปัญหา/ จุดอ่อน/ ข้อดี/ จุดแข็ง ที่พบปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

- นำผลที่ได้จากการระดมสมองเสนอผู้เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาใช้วางแผนต่อไป
- กำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนครั้งต่อไป
- กำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินงานครั้งต่อไป

การพัฒนาระบบ PDCA เป็นการปรับปรุงพัฒนาระบบงานที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก โดยควรจะมีการดำเนินการต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด จึงเป็นที่มาของแนวคิดการควบคุมคุณภาพและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

Henry (1998 อ้างถึงใน ศศิวิมล พัฒนาวิวัฒน์, 2562) ได้เสนอแนวคิดซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารจัดการองค์กรไว้ 5 องค์ประกอบ เรียกว่า POCCC ดังนี้

1. Planning หมายถึง ผู้บริหารที่จะต้องทำการวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและคาดการณ์ถึงอนาคตที่จะมีผลกระทบต่อองค์กร และกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานสำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

2. Organizing หมายถึง ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการกำหนดโครงสร้างของงานต่าง ๆ กำหนดหน้าที่ของคนในองค์กร และการจัดสรรทรัพยากรในองค์กรให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งจะทำให้งานขององค์กรสามารถบรรลุผลสำเร็จได้

3. Commanding หมายถึง ผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่ในการสั่งงานต่าง ๆ กับผู้ใต้บังคับบัญชา ทำความเข้าใจกับบริบทและผู้ร่วมงาน โดยที่ผู้บริหารจะต้องประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี

4. Coordinating หมายถึง การบริหารที่จะเชื่อมโยงให้ทุกฝ่ายและทุกคนเข้าใจและมุ่งสู่จุดมุ่งหมายเดียวกันได้ เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ

5. Controlling หมายถึง การกำกับ ตรวจสอบ ว่าการดำเนินงานนั้นเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานที่วางไว้ในขั้นตอนแรก

Luther & Lyndall (2004) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้บริหาร 7 ประการ เรียกว่า “POSDCoRB” ซึ่งประกอบด้วยดังนี้

1. Planning คือ การกำหนดเป้าหมายขององค์กร ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้บรรลุผล จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร และทรัพยากรอะไรบ้าง

2. Organizing คือ การจัดโครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวกับเรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสม เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

3. Staffing คือ การบริหารบุคคล โดยใช้หลักการวางคนให้เหมาะสมกับงานนั้น ๆ รวมถึงการวางแผนกำลังคน เช่น การคัดเลือก ฝึกอบรม การประเมินผลการปฏิบัติงาน

4. การสั่งการ (Directing) คือ การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานตามแผนงานที่ได้วางไว้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. Coordinating คือ หน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยต่าง ๆ ที่มีอยู่ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สามารถทำงานไปในทิศทางเดียวกันได้

6. Reporting คือ การรายงานความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ขององค์กรให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ

7. Budgeting คือ หน้าที่ในการจัดสรร การวางแผนงบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอ กับความต้องการของหน่วยงานในองค์กร

จากทฤษฎีการบริหารดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จ นั้น จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่นปรับตัว ต่อสถานการณ์ สร้างความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และมีการพัฒนาองค์กรและบุคลากร อย่างต่อเนื่อง

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรัตน (2558) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ดำเนินการร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้ได้มากที่สุด เพื่อเป้าหมายที่สำคัญคือผู้เรียน ให้ได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ และมีประสิทธิภาพ

สุปราณี คำลือ (2559) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ทำหน้าที่จัดและ ให้บริการทางการศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาและ มีความรอบรู้ในหลักการและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

พระภัทรชัยญกรณ์ อุดสวย (2564) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การร่วมมือกันของกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยมี กระบวนการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน ใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

ทิพย์วรรณ พรหมเงิน (2565) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ในด้านต่าง ๆ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

บุญณพัฒน์ ธนเดโชเดช (2567) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินการต่าง ๆ ในสถานศึกษา ในรูปแบบผู้ร่วมงาน (Collegial Model) มีการร่วมมือทำงาน เป็นทีม มีการกำหนดและตัดสินใจร่วมกัน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการจัดการภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีการกำหนดแผนงาน การตัดสินใจร่วมกัน และดำเนินงานเป็นทีม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

องค์กรทุกองค์กรจะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีการบริหารงานที่ดี แม้ในองค์กรจะมีบุคคล งบประมาณ วัสดุที่ดี แต่หากบริหารจัดการไม่ดีก็อาจทำให้องค์กรล้มเหลวได้ นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

Campbell, Johnston, Campbell, McClain, & Macaluso (1983) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายและนโยบาย เพื่อพัฒนาทิศทางของสถานศึกษา 2) การส่งเสริมการพัฒนาโครงการที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย 3) การกำหนดแนวทางและประสานงาน ในการดำเนินโครงการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนความสำเร็จของโครงการทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครรชิต มัลลียงศ์ (2557) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของประเทศ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่กำหนดคุณภาพของเยาวชนและประชาชน หากมีผู้บริหารการศึกษาที่มีความสามารถและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ประเทศก็จะสามารถพัฒนาและแข่งขันในระดับนานาชาติได้ ในทางกลับกัน หากขาดผู้บริหารที่มีคุณภาพและเป้าหมายเพื่อความก้าวหน้า การพัฒนาของประเทศย่อมเป็นไปได้ยาก ดังนั้น การมีนักบริหารการศึกษาที่ดีจึงถือเป็นรากฐานที่สำคัญของความสำเร็จและการเติบโตของประเทศ

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีบุคคลและหน่วยงานร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งต้องมีกฎระเบียบ ขั้นตอนและทรัพยากรสนับสนุนที่ชัดเจน นอกจากนี้ การประเมินผลการศึกษายังต้องมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นเครื่องมือของผู้บริหารที่บริหารจัดการเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และ

ปฏิบัติงานตามกระบวนการที่มีวัตถุประสงค์ มีการทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย และตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

หลักการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2548 อ้างถึงใน วันชัย กล้าเอี่ยม, 2551) ได้ให้หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไว้ดังนี้

หลักการบริหารการศึกษาประกอบด้วย 6 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและดำเนินการ
2. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) คือ สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจภายใต้การบริหารในรูปขององค์คณะบุคคล เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา
3. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) คือ การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน และศิษย์เก่า มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และการจัดทำแผน รวมถึงการกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น
4. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน คือ ผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ไม่ใช่ผู้นำที่ใช้วิธีการสั่งการ
5. หลักการพัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach) คือ การพัฒนาทั้งโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงจะต้องได้รับการสนับสนุนจากระบบทั้งหมด
6. หลักการรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) คือ โรงเรียนที่ได้รับอิสระต้องแสดงความรับผิดชอบต่อการบริหารและการจัดการศึกษา โดยต้องมีการตรวจสอบเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

ศิริธร พิมพ์ผด (2555) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้โรงเรียนมีอิสระในการดำเนินงาน และมาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้แทน 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ครู องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อกำหนดนโยบาย พัฒนาแผนงาน ให้คำปรึกษา และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยใช้หลักในการบริหารแบบ School-Based Management ได้แก่

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และศิษย์เก่าเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) คือ ให้ท้องถิ่นและประชาชนมีบทบาทในการจัดการศึกษา เพื่อลดข้อจำกัดของการบริหารแบบรวมศูนย์ และให้การศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชน

4. หลักการบริหารตนเอง (Self-Managing) คือ โรงเรียนมีอำนาจในการบริหารและตัดสินใจด้วยตนเอง โดยส่วนกลางกำหนดนโยบายและเป้าหมาย ทำให้โรงเรียนสามารถบริหารได้อย่างยืดหยุ่นตามบริบท

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) คือ มีองค์กรอิสระคอยตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายของชาติ

จากการศึกษาเกี่ยวกับหลักการการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า หลักการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาในหลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาโดยมีขอบข่ายดังนี้

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

- 1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.9 การนิเทศการศึกษา
- 1.10 การแนะแนว
- 1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีขอบข่ายงาน ดังนี้
 - 2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
 - 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
 - 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
 - 2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
 - 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
 - 2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
 - 2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
 - 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.11 การวางแผนพัสดุ

2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ทางที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

2.14 การจัดหาพัสดุ

2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

2.17 การเบิกเงินจากคลัง

2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

2.19 การนำเงินส่งคลัง

2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน

2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล มุ่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา โดยมีขอบข่ายดังนี้

3.1 การวางแผนอัตรากำลัง

3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

3.6 การลาทุกประเภท

3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

3.12 การออกจากราชการ

3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อ และให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร

3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับ
การบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่ให้บริการสนับสนุน ส่งเสริมประสานงานและ
อำนวยความสะดวก รวมทั้งประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานของโรงเรียนต่อ
สาธารณชน โดยมีขอบข่ายดังนี้

4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.8 การดำเนินงานธุรการ

4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

4.11 การรับนักเรียน

4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา

4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.15 การทัศนศึกษา

4.16 งานกิจการนักเรียน

4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงานผลการปฏิบัติงาน

4.20 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.21 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) จำแนกขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผล รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ การจัดทำแผนงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ การตรวจสอบการใช้งบประมาณ และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

3. ด้านการบริหารงานบุคคล การจัดการบุคลากร การพัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการจัดการทางวินัย

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานธุรการ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การประสานงาน และการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556) จำแนกขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวิชาการ การพัฒนาและดำเนินงานด้านการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ การจัดการงบประมาณเพื่อสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

4. ด้านบริหารทั่วไป การบริหารงานสนับสนุนและการประสานงานในองค์กรการศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายที่นักวิชาการจำแนกไว้ จะมีลักษณะของงานส่วนใหญ่คล้ายคลึงกันและเกี่ยวข้องกัน ซึ่งประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

รัชนิกร นันทะเสน (2551) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความสำคัญในการดูแลรับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีบทบาทในการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม หรือทำให้เต็มใจที่จะร่วมมือให้งานสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย

ลิขิต เศรษฐบุตร (2551) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษามาสู่การปฏิบัติ ให้บรรลุตามความมุ่งหมาย นอกจากนี้ยังมีบทบาทและหน้าที่ คือ การวางแผน การจัดแผนงาน การจัดบุคลากร การวิจัยสั่งการ การประสานงาน การจัดงบประมาณอย่างมีศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

อุดม ธารณะ (2553) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกเหนือจากงาน 4 คือ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณและงานบริหารทั่วไปแล้ว ยังต้องมีบทบาทหน้าที่อื่น ๆ อีก เช่น บทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา บทบาทในการสร้างสรรค์และพัฒนาศึกษา บทบาทในการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร่วมงาน และผู้ได้บังคับบัญชา และบทบาทในการตัดสินใจ

สมเกียรติ บาลลา (2554) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำยุคการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการบริหาร หรือการดำเนินงานทุกอย่างภายในสถานศึกษา ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และตอบสนองความต้องการในด้านการจัดการศึกษาโดยมีความรับผิดชอบและผลักดันในการดำเนินการดังกล่าวบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุกิจ ภิณเรศ (2554) กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่ความรู้ในการบริหารและพัฒนาต่อองค์การ งานบุคคล กลุ่ม เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ขององค์การ โดยการทำหน้าที่ตรวจสอบ มอบหมายงานสื่อสารเป็นเน้นจูงใจ ให้ข่าวสารข้อมูล เพิ่มพูนผลงาน สานความคิดสู่การปฏิบัติ แจ่มชัดด้านนโยบายทำนายอนาคต ลดปัญหา กล้าตัดสินใจ ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า พาบบรรลุจุดหมาย

สวัชพงษ์ พรหมจักร (2555) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงาน รวมถึงการเป็นผู้นำของบุคลากรในโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังต้องมีบทบาทในด้านวิชาการ โดยเป็นผู้ขับเคลื่อนคุณภาพ

การศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาศึกษาให้เกิดขึ้นสูงสุด นอกจากการบริหารภายในแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังมีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรและแสวงหาทรัพยากรเพิ่มเติมจากภายนอก เพื่อนำมาสนับสนุนการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ ยังต้องสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ด้วยบทบาทที่หลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องเป็นทั้งผู้นำ ผู้บริหาร และผู้พัฒนา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย และมีคุณภาพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ธารทิพย์ ฤทธิ์โพธิ์ (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงต้องสามารถปรับบทบาทให้เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการนำแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษามาสู่การปฏิบัติ ดูแลรับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ดำเนินงานทุกอย่างภายในสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายและตอบสนองความต้องการในด้านการจัดการศึกษา เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย มาประกอบในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์และบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเครือข่าย

ความหมายของเครือข่าย

พิมพ์วัลย์ ปรีดาสวัสดิ์ (2553) กล่าวว่า เครือข่ายหมายถึงความสัมพันธ์ที่ขยายออกจากบุคคลที่เป็นจุดศูนย์กลาง และขยายไปตามการเชื่อมโยงของบุคคลที่จุดศูนย์กลางมีความสัมพันธ์ด้วย โดยจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะศึกษาบุคคลที่เป็นจุดศูนย์กลางและขอบเขตของเครือข่ายมากน้อยเพียงใด อีกทั้งยังต้องพิจารณาประเภทของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์ด้วย โดยใช้ระยะนำทางสังคมในการแบ่งเครือข่ายบุคคลออกเป็นสามปริมาตรหลัก ได้แก่

1. ปริมาตรแรก เครือข่ายใกล้ชิดประกอบด้วยบุคคลที่ใกล้ชิดกับจุดศูนย์กลางมากที่สุด เช่น ญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์โดยตรงและใกล้ชิดมากที่สุด

2. ปริณพทลที่สอง เครือข่ายรอง ประกอบด้วยบุคคลที่จุดศูนย์กลางรู้จักหรือคุ้นเคยน้อยกว่ากลุ่มแรก แต่ยังคงมีการติดต่อหรือความสัมพันธ์ในระดับหนึ่ง

3. ปริณพทลที่สาม เครือข่ายขยาย เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับจุดศูนย์กลางผ่านการเชื่อมโยงจากเครือข่ายใกล้ชิดอีกทอดหนึ่งแสดงให้เห็นถึงการขยายเครือข่ายจากบุคคลที่เป็นจุดศูนย์กลางออกไปยังบุคคลในปริณพทลต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการเชื่อมโยงและการทำงานร่วมกันในสังคมที่มีความสัมพันธ์หลากหลายระดับ

เอนก นาคะบุตร (2553) กล่าวว่า เครือข่าย หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ที่จะเรียนร่วมกัน เช่น กลุ่มแต่ละกลุ่มมาพบปะกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งในส่วนของเครือข่ายการเรียนรู้ นั้น เกิดจากการที่ชาวบ้านได้จัดการสิ่งแวดล้อมในเรื่องของการแก้ปัญหา ให้ประสบการณ์ทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ทำให้เกิดศักยภาพของภูมิปัญญาการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรื่องต่าง ๆ มีการสะสมและมีการสืบทอดความรู้ที่สามารถตอบปัญหาและการดำเนินชีวิตของชาวบ้านได้ในระดับหนึ่ง มีการผลิตซ้ำ การคิดค้นและประยุกต์กับความรู้ที่ได้จากภายนอก

อภิชัย พันธเสน (2553) กล่าวว่า เครือข่ายการเรียนรู้เป็นแนวคิดที่ช่วยเสริมความรู้และความสามารถซึ่งกันและกัน โดยไม่มีใครหรือองค์กรใดเป็นผู้ผูกขาดความรู้เพียงผู้เดียว ความรู้เกิดจากการเรียนรู้ การเข้าใจปัญหา และวิถีคิดของชาวบ้าน นำมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ยังมีการนำความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาและต่อยอดให้เกิดประโยชน์ โดยให้ชาวบ้านเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

จำนงค์ แจ่มจันทรวงษ์ (2553) ได้ให้ความหมายของเครือข่าย หมายถึง การร่วมมือระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่มองค์กรประเภทเดียวกัน หรือเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มองค์กรต่างประเภทเดียวกันซึ่งมีหลายระดับตั้งแต่การเชื่อมโยงระหว่างปัจเจก การเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกกับกลุ่ม การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่อกลุ่ม โดยดำเนินงานภายใต้เป้าหมายและวิธีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

พิสิษฐ์ เทพไกรวัล (2554) ได้ให้ความหมายของเครือข่ายว่า เป็นการเชื่อมโยงระหว่างระบบการปฏิบัติงานหรือบทบาทของกลุ่มบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานร่วมกันโดยสมัครใจ ภายใต้ความต้องการและวัตถุประสงค์ร่วมกัน เครือข่ายนี้มีโครงสร้างและรูปแบบการทำงานในลักษณะการสร้างความร่วมมือและประสานงานในแนวราบระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยสมาชิกในเครือข่ายร่วมกันในการกำหนดกลยุทธ์ การวางแผน การทำงาน การรับผิดชอบ การติดตามและประเมินผล รวมถึงการรับผลประโยชน์ร่วมกัน

อุดมสิน คันธภูมิ (2558) ให้ความหมายของเครือข่ายว่าเป็นการรวมตัวของบุคคล กลุ่มคน องค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มาร่วมดำเนินกิจกรรมโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน และทำให้กิจกรรมนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน

วรรณิกา อภัยภักดิ์ (2561) ให้ความหมายของเครือข่ายว่าเป็นการรวมตัวของคนและกลุ่มองค์กรเพื่อทำกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยมีโครงสร้าง วิธีการ และข้อตกลงที่ชัดเจน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกิจกรรมนั้น

ทนนเดช ยงค์กมล (2562) กล่าวว่า เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงระหว่างระบบ การดำเนินงานหรือบทบาทของกลุ่มคน องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ ที่เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน และสร้างความร่วมมือผ่านการประสานงานในแนวราบ ให้สมาชิกได้ร่วมกัน คิด ตัดสินใจ วางแผน รับผิดชอบ ติดตามประเมินผล และแบ่งปันผลประโยชน์

Michell (2010) กล่าวว่า เครือข่าย หมายถึง กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ในสังคม ซึ่งช่วยให้เข้าใจกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ องค์กรทางสังคม และโครงสร้างทางสังคม รวมถึงลักษณะของ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถใช้ในการอธิบายพฤติกรรมของบุคคลได้

Topping (2002) กล่าวว่า ทักษะการทำงานในรูปเครือข่ายแบบร่วมมือเป็นทักษะสำคัญ ของผู้นำ โดยการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพคือการสนับสนุนและให้กำลังใจระหว่างบุคคล ผ่านการใช้ข้อมูลและการสนับสนุนร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

Hanson (2003) อธิบายว่า เครือข่าย คือการประสานงานระหว่างบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร ที่มีทรัพยากรของตนเอง โดยสามารถร่วมมือกันได้แม้ไม่ได้ทำกิจกรรมร่วมกันตลอดเวลา เครือข่าย ต้องมีการประสานงานและการสื่อสารที่ต่อเนื่อง สมาชิกต้องมีความร่วมมือและเต็มใจทำกิจกรรม ร่วมกัน โดยมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของเครือข่าย สรุปได้ว่า เครือข่าย หมายถึงการรวมกลุ่ม หรือการรวมตัวกันของสถานศึกษาภายในกลุ่มในอำเภอ หรือจังหวัด ด้วยความสมัครใจ เพื่อร่วมกัน บริหารและจัดการศึกษาในลักษณะเครือข่าย โดยมีการรวมตัวกันหลากหลายรูปแบบ ด้วยการเชื่อมโยงติดต่อประสานงาน สื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยอยู่ภายใต้ข้อตกลงหรือวัตถุประสงค์ ร่วมกัน

องค์ประกอบของเครือข่าย

นักวิชาการหลายท่าน ได้รวบรวมเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่าย ดังต่อไปนี้

คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) องค์ประกอบของการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน 2) สมาชิกที่มีบทบาทร่วมกัน 3) ผู้ประสานงานและคณะกรรมการที่ช่วยกำกับดูแล 4) กิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือ และ 5) ทรัพยากรที่สนับสนุนให้เครือข่ายดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ระบุว่า การสร้างเครือข่ายควรพิจารณาองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย สมาชิกในเครือข่ายควรมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน
2. ความเท่าเทียมและเอกภาพ สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความเท่าเทียมและเป็นเอกภาพ
3. ผู้ประสานงานและกรรมการ การเลือกคณะบุคคลจากสมาชิกเพื่อประสานงานและบริหารเครือข่าย
4. กิจกรรม กิจกรรมที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์แก่สมาชิก
5. ทรัพยากร การจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เครือข่ายดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. ผู้ประสานงาน ผู้ประสานงานหรือคณะกรรมการที่เลือกจากสมาชิกเพื่อดูแลและบริหารเครือข่าย
7. กิจกรรมร่วมกัน การมีกิจกรรมที่สมาชิกทำร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย
8. การรวมพลังสมาชิก การใช้พลังของสมาชิกในการดำเนินงานร่วมกัน
9. การสนับสนุนซึ่งกันและกัน สมาชิกช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน
10. การมีส่วนร่วม สมาชิกมีส่วนร่วมทุกกระบวนการ ตั้งแต่การคิด วางแผน ปฏิบัติงาน และรับผลประโยชน์
11. ผลงานของเครือข่าย ความสำเร็จของเครือข่ายวัดจากผลงานที่บรรลุเป้าหมายและกิจกรรมที่ดำเนินการ

วิจารณ์ พานิช (2555) องค์ประกอบของเครือข่ายในที่นี้แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบหลักคือ

1. ผู้นำหรือผู้ประสานงาน ทำหน้าที่สร้างช่องทางการสื่อสารและพัฒนากิจกรรม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในเครือข่ายอย่างเป็นธรรมชาติ
2. ทรัพยากร การวางแผนและจัดสรรเวลาสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม ไม่เป็นภาระมากเกินไป

3. กิจกรรม นำทรัพยากรมาใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีผู้นำเป็นผู้ประสานงาน

4. รูปแบบการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และระบบประชุมทางไกล เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและองค์ประกอบต่าง ๆ ของเครือข่าย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555) ได้กล่าวว่า เครือข่ายมีความสำคัญที่ต้องมีความร่วมมือและการสนับสนุนจากสมาชิกทุกฝ่ายเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยผ่านการแลกเปลี่ยนและพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีองค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้

1. การรับรู้มุมมองร่วมกัน สมาชิกต้องมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแนวทางและเป้าหมายของเครือข่าย
2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทุกคนมองไปในทิศทางเดียวกันและมุ่งมั่นสู่เป้าหมายเดียวกัน
3. ผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน เครือข่ายเกิดจากความต้องการและประโยชน์ที่ได้รับร่วมกัน
4. การมีส่วนร่วมของสมาชิก ทุกฝ่ายในเครือข่ายมีโอกาสเข้าร่วมและแสดงความคิดเห็น
5. การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน สมาชิกช่วยเหลือและสนับสนุนกันเพื่อเสริมจุดแข็งของเครือข่าย
6. การพึ่งพาอิงร่วมกัน สมาชิกแต่ละคนมีบทบาทและต้องอาศัยกันเพื่อให้เครือข่ายดำเนินไปได้
7. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน การแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากรเพื่อให้เครือข่ายเติบโต

ภัทรวรรณ นิลแก้ววรวิชัย (2559) ได้กล่าวว่าเครือข่ายจะมีประสิทธิภาพเมื่อสมาชิกมีความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนที่ดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยมีองค์ประกอบของเครือข่าย 6 ประการ ดังนี้

1. สมาชิกเครือข่าย บุคคลหรือองค์กรที่เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย
2. เป้าหมายร่วมกัน สมาชิกต้องมีเป้าหมายที่ตรงกันและมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน
3. การมีประโยชน์ร่วมกัน สมาชิกได้รับประโยชน์ร่วมกันจากการทำงานในเครือข่าย
4. การมีส่วนร่วมของสมาชิก ทุกคนในเครือข่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรม
5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ การสนับสนุนและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก

6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สมาชิกแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เพื่อการพัฒนาและเติบโตของเครือข่าย

จากการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่าย สรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักที่สำคัญของเครือข่าย คือ 1) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย 2) ผู้นำหรือผู้ประสานงาน 3) สมาชิก 4) กิจกรรม 5) ทรัพยากร

การสร้างและการบริหารจัดการเครือข่าย

ในการสร้างเครือข่าย และบริหารจัดการเครือข่ายให้มีประสิทธิผลนั้น มีนักวิชาการได้ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการสร้างเครือข่าย ดังต่อไปนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544) กล่าวว่า การบริหารเครือข่ายมีการเน้นการสื่อสาร การมีส่วนร่วมของสมาชิก การพัฒนาและการระดมทรัพยากร รวมถึงการเผยแพร่เพื่อขยายเครือข่ายให้แข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพ หลักการบริหารเครือข่ายที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่

1. กระบวนการติดต่อสื่อสาร การสื่อสารข้อมูล ข่าวสาร เทคนิค และประสบการณ์ รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายด้วยการสรุปความก้าวหน้าในผลการดำเนินกิจกรรมของสมาชิกและเครือข่าย

2. การให้ความสำคัญแก่สมาชิก พิจารณาความต้องการของสมาชิกเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองและทัศนะในการพัฒนาเป้าหมายร่วมกัน รวมถึงการตัดสินใจร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์

3. ความร่วมมือและโครงสร้างเครือข่าย โครงสร้างเครือข่ายต้องมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันการแทรกแซง ลดปัญหาความขัดแย้ง และสร้างการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียม

4. การส่งเสริมบทบาทและการตัดสินใจของสมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกมีโอกาสดำเนินการตัดสินใจในกระบวนการต่าง ๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมและความร่วมมือที่ดี

5. การพัฒนาและระดมทรัพยากร ต้องมีการพัฒนาเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยการระดมทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อให้เครือข่ายมีการทำงานที่ต่อเนื่อง

6. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาทของเครือข่าย เผยแพร่บทบาทของเครือข่ายและสมาชิกเพื่อระดมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจในงานของเครือข่ายแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การเชื่อมโยงเครือข่ายหรือการสร้างเครือข่าย
2. การประเมินความพร้อมของเครือข่าย

3. การดำเนินงานปฏิบัติการด้วยเครือข่าย

4. การติดตาม และประเมินผลงานเครือข่าย

ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์ (2546 อ้างถึงใน พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2547) กล่าวถึงแนวคิดการจัดการเครือข่ายของ "พันธมิตรแห่งดวงดาว" (Star Alliances) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มขององค์กรในอุตสาหกรรมสายการบิน โรงแรม รถเช่า และธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อสร้างความร่วมมือทางธุรกิจแทนการแข่งขัน โดยมีเป้าหมายในการเชื่อมโยงกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน จุดสำคัญคือการเปลี่ยนคู่แข่งให้เป็นพันธมิตร โดยยึดเป้าหมายร่วมและจัดสรรผลประโยชน์อย่างเหมาะสม การบริหารเครือข่ายตามแนวคิดนี้ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์สำคัญ คือ

1. จุดมุ่งหมายร่วม ทุกฝ่ายต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและมีความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน
2. บุคคลในเครือข่าย สมาชิกต้องมีจิตสำนึกร่วม มีความถนัด และได้รับผลประโยชน์จากเครือข่าย
3. การเชื่อมโยงการทำงาน ใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เช่น กิจกรรม ศูนย์ประสานงาน และเทคโนโลยี
4. การสร้างความรู้สึกร่วม ทุกฝ่ายต้องมีความผูกพันกับเครือข่ายเพื่อสร้างพลังผลักดัน
5. ระบบที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ สร้างความไว้วางใจและความมั่นใจให้กับสมาชิก
6. การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและสารสนเทศช่วยให้เครือข่ายยั่งยืนและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สรุปได้ว่า การจัดการเครือข่ายของพันธมิตรแห่งดวงดาวเน้นการสร้างความร่วมมือจากการเชื่อมโยงกระบวนการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เครือข่ายสามารถดำเนินธุรกิจร่วมกัน และบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) เสนอขั้นตอนการสร้างเครือข่ายโรงเรียนเพื่อช่วยให้การสร้างเครือข่ายโรงเรียนสามารถดำเนินการอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1. ขั้นเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา เริ่มจากการประชุมของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อชี้แจงและรับฟังข้อเสนอแนะจากบุคลากรหลัก คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง จากนั้นแต่งตั้งคณะทำงานด้านเครือข่ายเพื่อกำหนดแผนและแนวทางการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ

2. สร้างข้อตกลงและร่วมวางแผน ผู้นำเครือข่ายร่วมตกลงเบื้องต้นเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน คณะทำงานจะทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและจัดทำทะเบียนองค์กรเครือข่าย พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์ งบประมาณ วิธีการดำเนินงาน และการประเมินผล

3. ขั้นร่วมดำเนินงานและกำกับติดตาม คณะทำงานประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและดำเนินการตามข้อตกลงที่ได้วางแผนไว้ โดยกำหนดผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์ เครื่องมือ วิธีการ งบประมาณ และระยะเวลาในการติดตามและประเมินผล

4. ขั้นทบทวนผลการดำเนินงาน คณะกรรมการบริหารเครือข่ายทบทวนผลการดำเนินงาน และพิจารณาผลกระทบ รวมถึงปรับปรุงแผนการดำเนินงานและข้อตกลงเพื่อพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จรรยาพร ธรณินทร์ (2550) ได้กำหนด 8 ขั้นตอนสำคัญของกระบวนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ ที่จะช่วยให้เครือข่ายความร่วมมือมีความยั่งยืนและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินงานและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการพัฒนา ดังนี้

1. สร้างความเร่งด่วน ประเมินสถานการณ์เพื่อกระตุ้นการดำเนินงาน โดยชี้ให้เห็นวิกฤตและโอกาสที่มีผลกระทบต่อเครือข่าย

2. ก่อรูปกลุ่มแกนนำ รวมบุคคลที่มีพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายและทำกิจกรรมร่วมกัน

3. กำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ สร้างภาพความสำเร็จและกำหนดแนวทางไปสู่เป้าหมาย

4. ขยายการรับรู้และยอมรับ เผยแพร่วิสัยทัศน์ใหม่ผ่านช่องทางต่าง ๆ และให้กลุ่มแกนนำเป็นตัวอย่าง

5. ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ลดอุปสรรค ปรับระบบและโครงสร้างเพื่อสนับสนุนแนวคิดและการปฏิบัติใหม่

6. ชื่นชมความสำเร็จ ส่งเสริมและยอมรับความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ

7. ขยายผลความสำเร็จ ปรับโครงสร้างและนโยบายให้สอดคล้องเมื่อแนวคิดเปลี่ยนแปลง พร้อมสร้างแกนนำใหม่

8. ปลุกฝังวัฒนธรรมเครือข่าย เชื่อมโยงพฤติกรรมความร่วมมือกับความสำเร็จและพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์สำคัญในการจัดการเครือข่ายเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก คือ

1. การก่อรูปเครือข่าย เครือข่ายอาจเกิดจากการริเริ่มของภาครัฐที่กระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาหรือจากการริเริ่มของประชาชนเองเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยองค์กรพัฒนาเอกชนและสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนักและช่วยในการรวมตัวของสมาชิกเครือข่ายเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดระบบบริหารเครือข่าย การจัดโครงสร้างและบทบาทของสมาชิก การพัฒนาระบบการสื่อสารและการเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารข้อมูลที่เป็นระบบ ช่วยให้เครือข่ายสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การใช้ประโยชน์เครือข่าย เครือข่ายสามารถใช้เป็นเวทีในการประสานงานและแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและเป็นพื้นที่ในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงเป็นเครื่องมือในการสร้างนวัตกรรมและผลักดันการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์

4. การธำรงรักษาเครือข่าย การรักษาความเข้มแข็งของเครือข่ายผ่านกิจกรรมร่วมกัน การสร้างแรงจูงใจ และการจัดหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่เพื่อให้เครือข่ายมีความยั่งยืนในระยะยาว

สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์ (2558) กล่าวว่า การบริหารเครือข่ายการศึกษาจำเป็นต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน และสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1. ขั้นเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา สร้างความตระหนักแก่บุคลากร คัดเลือกเครือข่ายที่มีแนวคิดสอดคล้องกัน
2. สร้างข้อตกลงและร่วมวางแผน กำหนดแนวทางร่วมกันผ่านข้อตกลงและแผนปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ชัดเจน
3. ขั้นร่วมดำเนินงานและกำกับติดตาม นำแผนไปปฏิบัติจริง พร้อมติดตามผลให้เป็นไปตามเป้าหมาย
4. ขั้นทบทวนผลการดำเนินงาน ประเมินและปรับปรุงแนวทาง เพื่อพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ

ณัฐพล ราชภักดี (2558) กล่าวว่า การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและวิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนและพัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กรการศึกษา การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลและความรู้ระหว่างบุคลากรในองค์กรการศึกษา ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้จึงต้องเน้นที่การพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความเปลี่ยนแปลงในวงการการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

จิราวัฒน์ จงเจริญ (2559) กล่าวว่า การบริหารเครือข่าย เป็นการใช้เทคโนโลยีและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเชื่อมโยงและสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากรในระบบการศึกษา เทคโนโลยีในบริบทนี้ไม่เพียงแต่หมายถึงอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ แต่ยังรวมถึงการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์และเครื่องมือดิจิทัลที่สามารถช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้การเรียนรู้สามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของบุคลากรในระบบการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับและการบริหารจัดการเครือข่าย สรุปได้ว่า การบริหารจัดการเครือข่ายประกอบด้วยกำหนดยุทธศาสตร์ คุณลักษณะของผู้บริหาร การประสานงาน ขอบข่ายภารกิจ และการประเมินผล โดยมี 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การวางแผน กำหนดเป้าหมายและแนวทางดำเนินงาน 2) การจัดตั้งโครงสร้างและกำหนดบทบาทของสมาชิก 3) การประสานงาน เชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ 4) การดำเนินงาน ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด 5) การปรับปรุง ประเมินผลและพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายการบริหารเครือข่าย

ขอบข่ายในการบริหารเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น มีนักวิชาการได้ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางดังต่อไปนี้

ณัฐพล ราชภักดิ์ (2558) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารเครือข่ายมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและวิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กรการศึกษา โดยประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. การวางแผนเครือข่าย กำหนดแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงาน
2. การจัดสรรทรัพยากร จัดหาและบริหารทรัพยากรให้เหมาะสม
3. การติดตามและประเมินผล วิเคราะห์และปรับปรุงเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ
4. การสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล ส่งเสริมความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน

ชยันต์ สุวรรณศรี (2559) กล่าวว่า การติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ การเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมจะช่วยให้เราได้ข้อมูล

ที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย

- 1) การวางแผนเครือข่าย
- 2) การจัดการทรัพยากร
- 3) การติดตามและประเมินผล
- 4) การสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล

จิราวัฒน์ จงเจริญ (2559) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารเครือข่ายเป็นการใช้เทคโนโลยีและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการบริหารจัดการทรัพยากรซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนเครือข่ายการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร งบประมาณ เวลา หรือเทคโนโลยี ล้วนมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ภายในเครือข่าย เพื่อเชื่อมโยงและสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากรในระบบการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การสร้างเครือข่าย
- 2) การประสานงาน
- 3) การติดตามผล
- 4) การประเมินผล

นพดล สมบูรณ์ (2560) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารเครือข่ายเป็นการติดตามและประเมินผลการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ช่วยให้เราสามารถทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการใช้เทคโนโลยีและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเชื่อมโยงและสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากรในระบบการศึกษา มีองค์ประกอบดังนี้

- 1) การสร้างเครือข่าย
- 2) การประสานงาน
- 3) การติดตามผล
- 4) การประเมินผล

กัญญาภัค ภูมิสิงห์ (2560) กล่าวว่า การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นหัวใจสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้ เพราะเป็นกลไกที่ทำให้สมาชิกได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิด ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความรู้และทักษะของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย และได้กำหนดขอบข่ายการบริหารเครือข่าย ดังนี้

- 1) การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้
- 2) การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล
- 3) การจัดการนวัตกรรมทางการเรียนรู้
- 4) การประเมินผลการใช้งานเครือข่าย
- 5) การสนับสนุนการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง
- 6) การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
- 7) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ใช้
- 8) การพัฒนาการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สมชาย พันธุ์พิพัฒน์ (2561) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารเครือข่ายไว้ว่าเป็นการจัดการทรัพยากรและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ในองค์กรการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การจัดการทรัพยากร
- 2) การสื่อสาร
- 3) การสนับสนุนการเรียนรู้
- 4) การพัฒนาความรู้

สมศักดิ์ รัชส์รุ่งเรือง (2561) กล่าวว่า การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นรากฐานสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้ที่ดี การที่สมาชิกในเครือข่ายสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และได้กำหนดขอบข่ายการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การจัดการโครงสร้างเครือข่าย 2) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ 3) การสนับสนุนการเรียนรู้แบบกลุ่ม 4) การพัฒนาทักษะผู้สอน 5) การจัดการและบริหารทรัพยากร 6) การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล 7) การประเมินผลการใช้เครือข่าย

วราภรณ์ ศรีสุวรรณ (2562) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารเครือข่ายนั้นเป็นการวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นการจัดการองค์ความรู้เพื่อประเมินและปรับปรุงการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร การวางแผนเครือข่ายการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในองค์กร สถานศึกษา หรือชุมชน การสร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งจะช่วยให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาความรู้ และร่วมกันแก้ไขปัญหา ประกอบด้วย 1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2) การจัดการองค์ความรู้ 3) การประเมินและปรับปรุง 4) การสร้างความสัมพันธ์

ปรีชา ศิริวัฒนา (2563) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เป็นการวางแผนและการออกแบบ การจัดการและการดำเนินการ การวางแผนเครือข่ายเป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องอาศัยความรอบคอบและการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เครือข่ายสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดให้เป็นรูปธรรม เพื่อการประเมินผลและการปรับปรุงในระบบการศึกษา มีองค์ประกอบคือ 1) การวางแผนและการออกแบบ 2) การจัดการและการดำเนินการ 3) การประเมินผลและการปรับปรุง 4) การสร้างเครือข่ายและการสื่อสาร

สุรพล สุวรรณประทีป (2563) กล่าวว่า การบริหารจัดการทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเครือข่ายการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ การวางแผน การจัดสรร การควบคุม และการประเมินทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้เครือข่ายสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้กำหนดแนวทางการบริหารเครือข่ายไว้ ดังนี้ 1) การพัฒนาทรัพยากรทางเทคโนโลยี 2) การสนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) การพัฒนาทักษะครูผู้สอน 4) การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล 5) การจัดการโครงสร้างเครือข่าย 6) การประเมินผลการใช้งานเครือข่าย 7) การบริหารทรัพยากร 8) การสนับสนุนทางเทคนิค และ 9) การพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนรู้

จากขอบข่ายการบริหารเครือข่ายที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกันเพื่อนำไปเชื่อมโยงและใช้เป็นกรอบในการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้สำหรับกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของขอบข่ายการบริหารเครือข่ายจากแนวคิดของนักการศึกษา

ที่	องค์ประกอบขอบข่ายการบริหารเครือข่าย	ณัฐพล ราชากิติ (2558)	ชัยนต์ สุวรรณศรี (2559)	จิราวัฒน์ จงเจริญ (2559)	นพดล สมบูรณ์ (2560)	กัญญภัค ภูมิสิงห์ (2560)	สมชาย พันธุ์พัฒนา (2561)	สมศักดิ์ รักสูงรังเรือง (2561)	วารภรณ์ ศรีสุวรรณ (2562)	ปรีชา ศิริวัฒนา (2563)	สุรพล สุวรรณประทีป (2563)	รวม
1	การวางแผนเครือข่าย	✓	✓	✓	✓					✓		5*
2	การสร้างเครือข่าย				✓					✓		2
3	การบริหารจัดการทรัพยากร	✓	✓			✓	✓	✓			✓	6*
4	การติดตามและประเมินผล	✓	✓	✓	✓				✓	✓		6*
5	การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล	✓	✓			✓	✓	✓		✓	✓	7*
6	การประสานงาน			✓	✓							2
7	การสนับสนุนการเรียนรู้						✓					1
8	การพัฒนาความรู้					✓	✓					2
9	การจัดการความรู้								✓	✓		2
10	การวางแผนเชิงกลยุทธ์								✓	✓		1
11	การสร้างความสัมพันธ์								✓	✓		1
12	การพัฒนาทรัพยากรทางเทคโนโลยี							✓			✓	2
13	การสนับสนุนการเรียนรู้					✓		✓			✓	3
14	การพัฒนาทักษะครูผู้สอน							✓			✓	2
15	การประเมินผลการใช้งานเครือข่าย					✓		✓			✓	3
16	การสนับสนุนทางเทคนิค										✓	1
17	การพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนรู้					✓					✓	2
18	การจัดการโครงสร้างเครือข่าย							✓			✓	2
19	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ใช้					✓						1
20	การพัฒนาการเรียนรู้แบบบูรณาการ					✓						1

จากตาราง 1 การสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารเครือข่าย การจากแนวคิดของนักการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุด คือ ด้านที่มีนักการศึกษาได้ให้ไว้ตรงกัน 5-7 ท่าน ประกอบด้วย

4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนเครือข่าย 2) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร 3) ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล 4) ด้านการติดตามและประเมินผล

โดยผู้วิจัยสรุปและอธิบายความหมายในแต่ละด้านตามแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้นดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผนเครือข่าย

วรารณ ศรีสุวรรณ (2562) กล่าวว่า การวางแผนเครือข่ายการเรียนรู้เป็นการวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นการจัดการองค์ความรู้เพื่อประเมินและปรับปรุงการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร การวางแผนเครือข่ายการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในองค์กร สถานศึกษา หรือชุมชน การสร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งจะช่วยให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาความรู้ และร่วมกันแก้ไขปัญหา

ปรีชา ศิริวัฒนา (2563) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เป็นการวางแผนและการออกแบบ การจัดการและการดำเนินการ การวางแผนเครือข่ายเป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องอาศัยความรอบคอบและการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เครือข่ายสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดให้เป็นรูปธรรม เพื่อการประเมินผลและการปรับปรุงในระบบการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวางแผนเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ในการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมการจัดทำแผนงาน การออกแบบโครงสร้างเครือข่าย และการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้

2. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร

จิราวัฒน์ จงเจริญ (2559) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารเครือข่ายเป็นการใช้เทคโนโลยีและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการบริหารจัดการทรัพยากรซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนเครือข่ายการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร งบประมาณ เวลา หรือเทคโนโลยี ล้วนมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ภายในเครือข่าย เพื่อเชื่อมโยงและสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากรในระบบการศึกษา

สุรพล สุวรรณประทีป (2563) กล่าวว่า การบริหารจัดการทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเครือข่ายการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ การวางแผน การจัดสรร การควบคุม และการประเมินทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้เครือข่ายสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ยั่งยืน การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม จะช่วยให้เครือข่ายสามารถบรรลุเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมได้

3. ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล

กัญญาภัก ภูมิสิงห์ (2560) กล่าวว่า การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นหัวใจสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้ เพราะเป็นกลไกที่ทำให้สมาชิกได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิด ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความรู้และทักษะของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย

สมศักดิ์ รักษ์รุ่งเรือง (2561) กล่าวว่า การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นรากฐานสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้ที่ดี การที่สมาชิกในเครือข่ายสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคลากรในเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร

4. ด้านการติดตามและประเมินผล

ชยันต์ สุวรรณศรี (2559) กล่าวว่า การติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ การเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมจะช่วยให้เราได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นพดล สมบูรณ์ (2560) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารเครือข่ายเป็นการติดตามและประเมินผลการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ช่วยให้เราสามารถทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการใช้เทคโนโลยีและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเชื่อมโยงและสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากรในระบบการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายการเรียนรู้ ทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และสามารถปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดของนักวิชาการไทยเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ มีความหลากหลาย ส่วนใหญ่จะเน้นที่การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากรในระบบการศึกษา การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การติดตามและประเมินผล การสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล เป็นองค์ประกอบหลักที่นักวิชาการส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่ามีความสำคัญในการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ การวางแผนและการจัดสรรทรัพยากรเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการเริ่มต้นการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ การติดตามและประเมินผลช่วยให้ทราบถึงความก้าวหน้าและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ส่วนการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลจะช่วยให้บุคลากรในองค์กรสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเครือข่าย

นักวิชาการที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารเครือข่าย ดังนี้

ธีรพงศ์ แก้วหาวงษ์ (2544) เสนอว่า ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของเครือข่าย คือ การบริหารเครือข่าย ซึ่งมี 6 ประการ ดังนี้

1. การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
2. การให้ความสำคัญแก่สมาชิก พิจารณาความต้องการของสมาชิก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจร่วมกัน
3. โครงสร้างเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ ป้องกันการครอบงำ ลดความขัดแย้ง และสร้างความร่วมมือที่เท่าเทียม
4. การส่งเสริมบทบาทสมาชิก เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและสร้างนวัตกรรม
5. การพัฒนาและระดมทรัพยากร สนับสนุนการดำเนินงานให้ต่อเนื่องและมีแผนพัฒนาที่เหมาะสม

6. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจและขยายเครือข่ายเพื่อเพิ่มความมั่นคง

สนธยา พลศรี (2550) ได้เสนอว่าการดำเนินงานของเครือข่ายจะประสบความสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัย 14 ประการ ดังนี้

1. ความเป็นหนึ่งเดียวกัน สมาชิกมีจิตใจที่สามัคคีและมุ่งมั่นร่วมกัน
2. ขวัญกำลังใจและเจตนารมณ์ร่วม สร้างพลังขับเคลื่อนให้การดำเนินงานสำเร็จ
3. ความเสียสละ สมาชิกทุ่มเทแรงกาย สติปัญญา และทรัพยากรเพื่อเครือข่าย
4. ยุทธศาสตร์และแผนงานที่เหมาะสม วางแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์
5. การติดตามและประเมินผล ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
6. การใช้ PDCA ปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
7. ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์และประสานงานได้ดี
8. คุณภาพของสมาชิก มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
9. กิจกรรมต่อเนื่อง ไม่ให้เครือข่ายหยุดชะงัก
10. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคน
11. การขยายเครือข่าย ดำรงเครือข่ายเดิมและพัฒนาเครือข่ายใหม่อย่างต่อเนื่อง
12. ความจริงใจและความศรัทธา มีความเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
13. กฎเกณฑ์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและการดำเนินงานของเครือข่าย
14. ทรัพยากรเพียงพอและโปร่งใส มีทรัพยากรที่ตรวจสอบได้เพื่อความยั่งยืน

Burke (1999 อ้างถึงใน พระดาวเหนือ บุตรสีทา, 2557) เสนอแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายที่มุ่งรักษาความสมดุลระหว่าง ความต้องการของหน่วยสนับสนุนและเครือข่าย ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าจากภายนอก ประเด็นสำคัญที่สุดคืออันตรายอันเกิดจากทรัพยากรจากภายนอกที่ให้ผลเสียมากกว่าผลดีการเปิดกว้างและกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมสามารถช่วยได้การรวมศูนย์จะมีมากผ่านการจัดหาเงินทุน และเป็นการทำลายเครือข่ายจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องให้ตัวแทนกลุ่มมีความรับผิดชอบในการระดมทรัพยากร แทนที่หน่วยงานสนับสนุนจะเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในเรื่องนี้

2. ความเป็นเอกภาพ รูปแบบที่ถูกออกแบบไว้ยากที่จะเติบโตได้แต่ละเครือข่ายไม่เหมือนกัน ต้องเปิดโอกาสให้เครือข่ายออกแบบของตัวเอง

3. ค่านิยม เครือข่ายต้องนิยาม กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขต ประเด็นหรือขอบเขตพื้นที่ของตัวเอง เครือข่ายจำเป็นต้องแนใจว่าไม่ซ้ำซ้อนหรือแข่งขันกับเครือข่ายที่มีอยู่แต่จะพัฒนาความสัมพันธ์ไปเชื่อมโยงกับสถาบันที่เกี่ยวข้อง

4. ความเกี่ยวข้อง ในวงกว้างถ้าจะให้เครือข่ายอยู่รอด เครือข่ายต้องมีสมาชิกที่มีความมุ่งมั่นอยู่เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายมากกว่า 1 คน ต้องมีกลุ่มแกนของ

เครือข่ายที่คอยผลักดัน คนกลุ่มนี้ควรเป็นคนที่คอยกระตุ้นให้ความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายมีอยู่อย่างต่อเนื่อง และควรติดต่อสื่อสารกับสมาชิกที่ห่างหายไปให้บ่อยครั้ง สม่่าเสมอ มีการแบ่งงานให้กับสมาชิกร่วมรับผิดชอบ

5. การมีส่วนร่วมปกติ เครือข่ายประกอบด้วย สมาชิกขององค์การพัฒนาเอกชนนักวิจัย องค์การชุมชน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใกล้ชิด เพื่อให้แน่ใจว่า คนเหล่านี้ยังคงติดต่อ และเอื้อประโยชน์ให้กันอยู่

6. ความขัดแย้งภายในสมาชิกเครือข่ายมักจะสงสัยระแวงกัน หรือมีวาระแฝงต่างกันไป การเปิดเผยและการติดต่อสื่อสารที่ดีภายในเครือข่ายจะช่วยลดความตึงเครียดได้ ความเป็นประชาธิปไตยและกระบวนการตัดสินใจแบบใสสะอาด มีความสำคัญสำหรับการจัดการกับเรื่องนี้

7. รางวัลการรับรู้ถึงความพยายามที่สมาชิกทุ่มเทให้กับเครือข่าย มีความสำคัญต่อการรักษาไว้ซึ่งความกระตือรือร้นของสมาชิก แต่ก็เป็นที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น เครือข่ายอาจมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาผ่านไป กลุ่มแยกตัวออกไปตั้งใหม่ วาระที่สนใจเปลี่ยนไป สมาชิกลาออกหรือเข้ามาใหม่ คุณค่าของเครือข่ายอาจมาจากสายสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการที่เกิดขึ้นบริเวณรอบ ๆ เครือข่าย

8. ความยืดหยุ่นเครือข่ายต้องการกฎและความรับผิดชอบ แต่ต้องไม่ตายตัวมากเกินไป ความสามารถในการปรับมีความสำคัญต่อความยั่งยืนของเครือข่าย ขณะที่วัตถุประสงค์ของเครือข่ายควรชัดเจน แต่ก็ต้องมีขอบเขตที่เครือข่ายสามารถเปลี่ยนแปลงได้

9. ทำประสบการณ์ให้เป็นเรื่องเป็นราว ถ้าเครือข่ายเป็นการใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ การเรียนรู้ก็จำเป็นต้องถูกทำให้เป็นเรื่องเป็นราว เพื่อประโยชน์ต่อสมาชิกให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

10. การให้เงินอุดหนุนเครือข่ายไม่อาจดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องใช้เงินและทรัพยากรอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงินในการทำงานของเครือข่าย แหล่งอุดหนุนเงินที่หลากหลาย สิ่งจำเป็นในการสร้างความยั่งยืนให้กับเครือข่าย

11. ความถูกต้องตามกฎหมาย เครือข่ายต้องมีชื่อและมีการติดต่อ เพื่อจัดตั้งชื่อเสียงเรียงนามของเครือข่าย การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับสูง และการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ จะช่วยสร้างความยั่งยืนและพลังอำนาจของเครือข่าย

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเครือข่าย สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเครือข่าย ได้แก่ ผู้นำเครือข่ายมีวิสัยทัศน์ มีการประสานงานติดต่อสื่อสารข้อมูล สมาชิก

เครือข่ายที่มีคุณภาพ ให้ความสำคัญต่อบทบาทและการตัดสินใจของสมาชิกเครือข่าย รวมถึงมีระบบการบริหารจัดการที่ดี

บริบทของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย

ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย

เนื่องในโอกาสที่ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศขณะนั้น) ทรงเจริญพระชนมายุครบ 3 รอบ ในวันที่ 4 กรกฎาคม 2536 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้ง โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 12 แห่ง เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการศึกษาแก่เยาวชนที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนได้รับพระราชทานพระอนุญาตให้ใช้ชื่อ "โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย" ต่อท้ายด้วยชื่อจังหวัด และมีชื่อภาษาอังกฤษว่า "Princess Chulabhorn's College" ตามหนังสือ สำนักราชเลขาธิการ ลงวันที่ 10 กันยายน 2536 โดยกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ชื่อดังกล่าว อย่างเป็นทางการเมื่อ 29 ธันวาคม 2536

ในปี พ.ศ. 2539 สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี (พระอิสริยยศขณะนั้น) ได้พระราชทาน แผ่นศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2539 ณ ห้องทรงงาน ชั้น 3 ตึกสรีรวิทยา โรงพยาบาลศิริราช และพระราชทานพระอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ประจำ โรงเรียนแบบแรก โดยปรับสีตามพระประสงค์ ซึ่งดำเนินการโดยกองศิลปาชีพในพระองค์สมเด็จพระราชินีนาถ เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2539

ต่อมา ในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2553 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) พัฒนาโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัยให้เป็นโรงเรียน วิทยาศาสตร์ภูมิภาค โดยมีภารกิจสำคัญดังนี้

1. เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาด้วยหลักสูตรเฉพาะสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในลักษณะโรงเรียน ประจำ
2. เป็นโรงเรียนที่รับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในพื้นที่บริการโดยเน้นการให้โอกาส นักเรียนผู้มีความสามารถสูงด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของ ประเทศ
3. เป็นโรงเรียนที่เน้นคุณภาพไม่เน้นปริมาณ
4. เป็นโรงเรียนต้นแบบของภูมิภาค

5. เป็นโรงเรียนที่ต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพระดับเดียวกับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ

เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2561 สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ได้พระราชทานพระอนุญาตให้ เปลี่ยนชื่อโรงเรียน จาก "โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย" เป็น "โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย" และใช้นามภาษาอังกฤษว่า "Princess Chulabhorn Science High School" ต่อมา วันที่ 20 กันยายน 2561 ได้มีประกาศเปลี่ยนชื่อโรงเรียนอย่างเป็นทางการใน ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนที่ 72ง โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตั้งชื่อสถานศึกษา พ.ศ. 2547 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ทั้ง 12 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนวิทยาศาสตร์ จุฬาภรณราชวิทยาลัย เชียงราย 2) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย พิษณุโลก 3) โรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี 4) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เลย 5) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย มุกดาหาร 6) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณ ราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ 7) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ปทุมธานี 8) โรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี 9) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี 10) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช 11) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณ ราชวิทยาลัย ตรัง และ 12) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย สตูล

เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2562 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ โครงการพัฒนาโรงเรียนจุฬาภรณ ราชวิทยาลัยเป็นโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ซึ่งได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ 25 พฤศจิกายน 2553 เป็นงานประจำของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ของโครงการคือ กระจายโอกาสทางการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในภูมิภาค และเตรียมกำลังคนที่มีศักยภาพสูง ในสาขา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบาย Thailand 4.0 นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรี ครั้งนี้ยังได้ เพิ่มภารกิจของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย อีกหนึ่งข้อ คือ เป็นศูนย์ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ศึกษาในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย (Regional Science Education Hub)

เพื่อให้บริการวิชาการ และยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ในพื้นที่บริการ

เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 มีการประกาศจัดตั้ง โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เพิ่มขึ้นอีก 6 แห่ง ตามมติของคณะรัฐมนตรี ทำให้ปัจจุบันมีโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 18 แห่ง การจัดตั้งโรงเรียนใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม รวมทั้งเพื่อให้เขตบริการของโรงเรียน เหมาะสมและครอบคลุมมากขึ้นตามบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย

1. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ลำปาง
2. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย กาฬสินธุ์
3. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย อุบลราชธานี
4. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย สุพรรณบุรี
5. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย กำแพงเพชร
6. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย สระแก้ว

อุดมการณ์และเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน

อุดมการณ์และเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย จะใช้อุดมการณ์และเป้าหมายเดียวกับการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ ดังนี้

มุ่งส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความเป็นผู้นำ
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อย่างลึกซึ้ง เทียบมาตรฐานสากลในระดับเดียวกัน
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตวิญญาณของความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น และนักพัฒนาด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เทียบมาตรฐานสากลในระดับเดียวกัน
4. รักการเรียนรู้ รักการอ่าน การเขียน รักการค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีความรอบรู้ รู้รอบ และสามารถบูรณาการความรู้ได้

5. มีความรู้และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทียบมาตรฐานสากลในระดับเดียวกัน

6. มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นไทย มีความเข้าใจและภูมิใจในประวัติศาสตร์ของชาติ มีความรักและความภาคภูมิใจในชาติบ้านเมืองและท้องถิ่น เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทยและภูมิปัญญาไทย ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมโลกและธรรมชาติ

8. มีจิตมุ่งที่จะทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องการตอบแทนบ้านเมืองตามความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง

9. มีสุขภาพอนามัยที่ดี รักการออกกำลังกาย รู้จักดูแลตนเองให้เข้มแข็งทั้งกายและใจ

วิสัยทัศน์

โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัยเป็นโรงเรียนที่พัฒนานักเรียนให้มีจิตใญ่ บุคลิกลักษณะอันพึงประสงค์ และมีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับเดียวกับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ

พันธกิจ

1. ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรมจริยธรรม มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความเป็นผู้นำ

2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมรักการเรียนรู้ การอ่าน การเขียน การค้นคว้า อย่างเป็นระบบ มีความรอบรู้ และบูรณาการความรู้ได้

3. สร้างจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นไทย ความเข้าใจ ภูมิใจในประวัติศาสตร์ของชาติ มีความรักและความภูมิใจในชาติบ้านเมืองและท้องถิ่น เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณี และภูมิปัญญาไทย ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมโลกและธรรมชาติ

5. ปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตมุ่งที่จะทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องการตอบแทนบ้านเมืองตามความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง

6. ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่ดี รักการออกกำลังกาย รู้จักดูแลตนเองให้เข้มแข็งทั้งกายและใจ

7. จัดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อย่างลึกซึ้งในระดับเดียวกันกับนักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ

8. จัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตวิญญาณของความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้นและนักพัฒนานวัตกรรมด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับเดียวกันกับนักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ

9. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความรู้และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับเดียวกันกับนักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ

10. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

11. พัฒนาระบบสนับสนุน การบริหารจัดการและภาคีเครือข่าย

เป้าประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรมจริยธรรม มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความเป็นผู้นำ

2. เพื่อให้นักเรียนรักการเรียนรู้ การอ่าน การเขียน การค้นคว้า อย่างเป็นระบบ มีความรอบรู้และบูรณาการความรู้ได้

3. เพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นไทย มีความเข้าใจและภูมิใจในประวัติศาสตร์ของชาติ มีความรักและความภูมิใจในชาติบ้านเมืองและท้องถิ่น เป็นพลเมืองดียึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4. เพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณีและภูมิปัญญาไทย ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมโลกและธรรมชาติ

5. เพื่อให้นักเรียนมีจิตมุ่งที่จะทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม มีความรับผิดชอบ ต่อสังคมต้องการตอบแทนบ้านเมืองตามความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง

6. เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่ดี รักการออกกำลังกาย รู้จักดูแลตนเองให้เข้มแข็งทั้งกายและใจ

7. เพื่อให้มีหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อย่างลึกซึ้งในระดับเดียวกันกับนักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ

8. เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีจิตวิญญาณของความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น และนักพัฒนานวัตกรรม ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับเดียวกับนักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำ ของนานาชาติ

9. เพื่อให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความรู้และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับเดียวกันกับนักเรียนโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำ ของนานาชาติ

10. เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

11. เพื่อพัฒนาระบบสนับสนุน การบริหารจัดการและภาคีเครือข่าย

ภารกิจของโรงเรียน

1. เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาด้วยหลักสูตรเฉพาะ สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในลักษณะโรงเรียน ประจำ

2. เป็นโรงเรียนที่รับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในพื้นที่บริการ โดยเน้นการให้โอกาส นักเรียนผู้มีความสามารถสูงด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของ ประเทศ

3. เป็นโรงเรียนที่เน้นคุณภาพ ไม่เน้นปริมาณ

4. เป็นโรงเรียนต้นแบบของภูมิภาค

5. เป็นโรงเรียนที่ต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพระดับเดียวกับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำ ของนานาชาติ

6. เป็นโรงเรียนที่เป็นศูนย์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ศึกษาในส่วนภูมิภาค (Regional Science Education Hub) เพื่อให้บริการวิชาการและยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ในพื้นที่บริการ

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ทั้ง 12 แห่ง ดังกล่าว มีข้อมูลพื้นฐาน ดังนี้

1. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เชียงราย ตั้งอยู่ เลขที่ 345 หมู่ 2 ตำบล รอบเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57000 มีพื้นที่ 149 ไร่ 2 งาน 86 ตารางวา

เขตพื้นที่บริการ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงราย พะเยา เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน

2. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย พิษณุโลก ตั้งอยู่ เลขที่ 86 หมู่ที่ 4 ตำบล มะขามสูง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ 65000 มีพื้นที่ 83 ไร่ 3 งาน 81 ตารางวา เขตพื้นที่บริการ ได้แก่ พิษณุโลก นครสวรรค์ พิจิตร กำแพงเพชรสุโขทัย เพชรบูรณ์ ตาก และอุตรดิตถ์

3. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ลพบุรี ตั้งอยู่ เลขที่ 216 หมู่ที่ 1 ตำบล ห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี มีพื้นที่ 130 ไร่ เขตพื้นที่บริการกลุ่มภาคกลางตอนบน 7 จังหวัด ได้แก่ ลพบุรี พระนครศรีอยุธยาอ่างทอง สระบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท และอุทัยธานี

4. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เลย์ ตั้งอยู่ เลขที่ 129 หมู่ที่ 5 ถนน ห้วยพอด - ภูบ่อปิด ตำบลธาตุ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42110 มีพื้นที่ 160 ไร่ เขตพื้นที่บริการ 7 จังหวัด ได้แก่ เลย์ อุตรธานี ขอนแก่น สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู และ บึงกาฬ

5. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร ตั้งอยู่ เลขที่ 281 หมู่ที่ 6 บ้านหนองหอย ตำบล บางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร รหัสไปรษณีย์ 49000 เขตพื้นที่ บริการ 7 จังหวัด ได้แก่ มุกดาหาร อุบลราชธานี กาฬสินธุ์ นครพนม ยโสธร ร้อยเอ็ด และอำนาจเจริญ

6. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ตั้งอยู่ เลขที่ 299 หมู่ 2 ถนนพรเทพ มงคล ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31150 เขตพื้นที่บริการ 6 จังหวัด ได้แก่ บุรีรัมย์ นครราชสีมา ชัยภูมิ ศรีสะเกษ สุรินทร์ และมหาสารคาม

7. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ปทุมธานี ตั้งอยู่ เลขที่ 51 หมู่ 6 ตำบล บ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เขตพื้นที่บริการ 6 จังหวัด ได้แก่ ปทุมธานี นครปฐม นนทบุรี สมุทรสาคร สมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร

8. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ชลบุรี ตั้งอยู่ เลขที่ 695 หมู่ 3 ถนน บ้านบึง-แกลง ตำบลหนองขาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เขตพื้นที่บริการ 8 จังหวัด ภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด สระแก้ว นครนายก ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

9. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี ตั้งอยู่ เลขที่ 427 หมู่ 8 ตำบล เขาใหญ่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ 76120 โดยมีเขตพื้นที่บริการ 6 จังหวัด ได้แก่ เพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี สมุทรสงคราม สุพรรณบุรีและประจวบคีรีขันธ์

10. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ เลขที่ 120 หมู่ที่ 1 ตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ 100 ไร่ เขตพื้นที่บริการ 5 จังหวัด ได้แก่ นครศรีธรรมราช สงขลา ชุมพร พัทลุง และสุราษฎร์ธานี

11. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ตรัง ตั้งอยู่ เลขที่ 196 หมู่ที่ 4 ถนน ตรัง-สีกา ตำบลบางรัก อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง รหัสไปรษณีย์ 92000 เขตพื้นที่บริการ 5 จังหวัด ได้แก่ ตรัง ภูเก็ต กระบี่ พังงา และระนอง

12. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย สตูล ตั้งอยู่ เลขที่ 138 หมู่ที่ 12 ตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล รหัสไปรษณีย์ 91140 เขตพื้นที่บริการ ได้แก่ สตูล ยะลา นราธิวาส และปัตตานี

ตาราง 2 แสดงข้อมูลบุคลากรกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2567
จำแนกตามหน้าที่

โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู	บุคลากร	
			ทางการศึกษา	รวม
1. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เชียงราย	5	59	55	119
2. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย พิษณุโลก	4	61	56	121
3. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ลพบุรี	5	54	66	125
4. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เลย	5	62	51	118
5. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร	5	54	50	109
6. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์	5	65	67	137
7. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ปทุมธานี	4	58	34	96
8. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ชลบุรี	5	61	24	90
9. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี	5	59	73	137
10. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช	5	66	103	174
11. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ตรัง	5	63	57	125
12. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย สตูล	5	68	102	175
รวม	58	730	738	1,526

ที่มา : สำนักบริหารงานความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา, 2567

ตาราง 3 แสดงข้อมูลบุคลากรกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2567
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

โรงเรียน	วุฒิการศึกษา				รวม
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท	ปริญญา เอก	
1. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เชียงราย	4	90	24	1	119
2. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย พิษณุโลก	0	70	49	2	121
3. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี	28	65	30	2	125
4. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เลย	13	69	34	2	118
5. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย มุกดาหาร	1	68	37	3	109
6. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย บุรีรัมย์	23	82	31	1	137
7. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ปทุมธานี	2	52	40	1	95
8. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ชลบุรี	0	54	35	1	90
9. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี	36	64	34	3	137
10. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช	58	81	33	2	174
11. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ตรัง	9	79	36	1	125
12. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย สตูล	41	90	42	1	176
รวม	215	864	427	20	1,526

ที่มา: สำนักบริหารงานความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา, 2567

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย หมายถึง โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ทั้ง 12 แห่ง ประกอบด้วย 1) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เชียงราย 2) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย พิษณุโลก 3) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ลพบุรี 4) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เลย 5) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร 6) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ 7) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ปทุมธานี 8) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ชลบุรี 9) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี 10) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช 11) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ตรัง และ 12) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย สตูล ซึ่งโรงเรียนทั้ง 12 แห่ง จัดการศึกษาด้วยหลักสูตรเฉพาะสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในลักษณะโรงเรียนประจำ เป็นโรงเรียนที่เน้นคุณภาพ ไม่เน้นปริมาณ มีคุณภาพระดับเดียวกับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ เอี่ยมดี (2556) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มีประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบที่มีประสิทธิผลของระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็น 58 เครือข่ายผสมผสานระหว่างบุคคลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการช่วยการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 1.1) องค์การของเครือข่าย 1.2) การจัดการเครือข่าย 1.3) การใช้ประโยชน์จากเครือข่าย 1.4) การธำรงรักษาเครือข่าย 2) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่าย โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องในระดับมากที่สุด ยกเว้น องค์ประกอบที่ 3 การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายความเป็นไปได้และองค์ประกอบที่ 4 การธำรงรักษาเครือข่าย ความเป็นไปได้ ความถูกต้องในภาพรวม มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินผลการใช้ระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ความสำเร็จในภาพรวมมีความสำเร็จในระดับมากที่สุด การพัฒนาระบบสามารถนำไปปรับใช้

ให้เหมาะสมกับเครือข่าย การจัดการศึกษาได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความพึงพอใจ ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การพัฒนาระบบมีการจัดศูนย์ประสานงาน ติดต่อสื่อสาร และพัฒนาความรู้และทักษะระหว่างสมาชิก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความต่อเนื่อง ภาพรวมมีความต่อเนื่องในระดับมากที่สุด การพัฒนาระบบ มีการกำหนดคู่มือการบริหารงานอย่างชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

เกสรี ลัดเลีย (2557) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาของเครือข่าย 2) ศึกษาองค์ประกอบของเครือข่าย และ 3) พัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของการพัฒนาเครือข่าย ผลการวิจัย คือ 1) สภาพของเครือข่าย คือ ประกอบด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2-7 ศูนย์ พบร่องรอยของการดำเนินการด้านยุทธศาสตร์ การกำหนดโครงสร้าง การดำเนินกิจกรรม ระบบสารสนเทศ การพัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และมีปัญหา คือ ขาดองค์ความรู้ ขาดการมีส่วนร่วม และขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร 2) องค์ประกอบของเครือข่าย มี 4 องค์ประกอบ คือ การจัดการเครือข่าย กระบวนการดำเนินงานเครือข่าย ปัจจัยการขับเคลื่อนเครือข่าย และยุทธศาสตร์เครือข่าย และ 3) แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาเครือข่าย ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ แนวทางการพัฒนาเครือข่าย กระบวนการพัฒนาเครือข่าย เงื่อนไขความสำเร็จเครือข่าย และข้อเสนอแนะการพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เสมอ สุวรรณโค (2558) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านวิชาการของโรงเรียน ระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษา 2) ศึกษาสภาพการดำเนินงาน และ 3) สร้างรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนต้นแบบของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ดังนี้ 1) องค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1.1) ด้านภาวะผู้นำ 1.2) ด้านหลักการบริหาร 1.3) ด้านการพัฒนาครู 1.4) ด้านชุมชน 2) องค์ประกอบครูผู้สอนประกอบด้วย 2.1) ด้านหลักสูตร 2.2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2.3) ด้านสื่อและเทคโนโลยี 2.4) ด้านการวัดและประเมินผล 2.5) ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.6) ด้านการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน 2. สภาพการดำเนินงานของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากกว่าองค์ประกอบครูผู้สอน โดยองค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การให้คำแนะนำหรือปรึกษาทางวิชาการ การเอาใจใส่การจัดการศึกษา เต็มศักยภาพ องค์ประกอบครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การศึกษาวิจัยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3. ผลการสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ระบบและกลไกการดำเนินงาน 4) การดำเนินงาน 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จส่วนการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความสอดคล้องของรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

นพปฎล บุญพงษ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา มี 6 ประการ ประกอบด้วย (1.1) วัตถุประสงค์ของเครือข่ายสถานศึกษา (1.2) โครงสร้างของเครือข่ายสถานศึกษา (1.3) บทบาทหน้าที่ของเครือข่ายสถานศึกษา (1.4) คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา (1.5) การบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษา และ (1.6) การระดมทรัพยากร 2) รูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองความตรงเชิงเนื้อหาและความตรงเชิงโครงสร้างโดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย (2.1) หลักการและเหตุผล (2.2) แนวคิดพื้นฐาน (2.3) วัตถุประสงค์ (2.4) แนวทางการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การบริหารปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การยืนยันวัตถุประสงค์ของเครือข่ายสถานศึกษาและการกำหนดบทบาทหน้าที่เครือข่ายสถานศึกษา การบริหารกระบวนการ ได้แก่ การกำหนดโครงสร้างของเครือข่ายสถานศึกษาการดำเนินงานคณะกรรมการ เครือข่ายสถานศึกษาการบริหารงานตามภารกิจของเครือข่ายสถานศึกษาและการระดมทรัพยากรและการบริหารผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง (2.5) การกำกับติดตามและประเมินผล (2.6) การปรับปรุงแก้ไข (2.7) ประโยชน์ที่ได้รับ 3) รูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีค่าความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วาลิกา อัครนิมิตต์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย คือ 1) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการมีทักษะภาวะผู้นำ 5) ด้านการประสานงานของเครือข่าย 6) ด้านการติดตาม ประเมินผล 7) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 8) ด้านทรัพยากรท้องถิ่น 9) ด้านนโยบายทางการศึกษา 10) ด้านเทคโนโลยี

กริช ธีรางศุ (2563) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ พบว่า 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือมี 4 องค์ประกอบ 34 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมมี 5 ตัวชี้วัด 2) ด้านการมีส่วนร่วม มี 11 ตัวชี้วัด 3) ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน มี 10 ตัวชี้วัด และ 4) ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย มี 8 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และด้านการมีส่วนร่วม สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมทุกองค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีส่วนร่วมและด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบริหารจัดการเครือข่าย อยู่ในระดับมาก และระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย 3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์พบว่า จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีแบบสอบถามและจากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้ออกแบบแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์ โดยผ่านการตรวจสอบ และเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ 36 ตัวชี้วัด พบว่า แนวทางในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

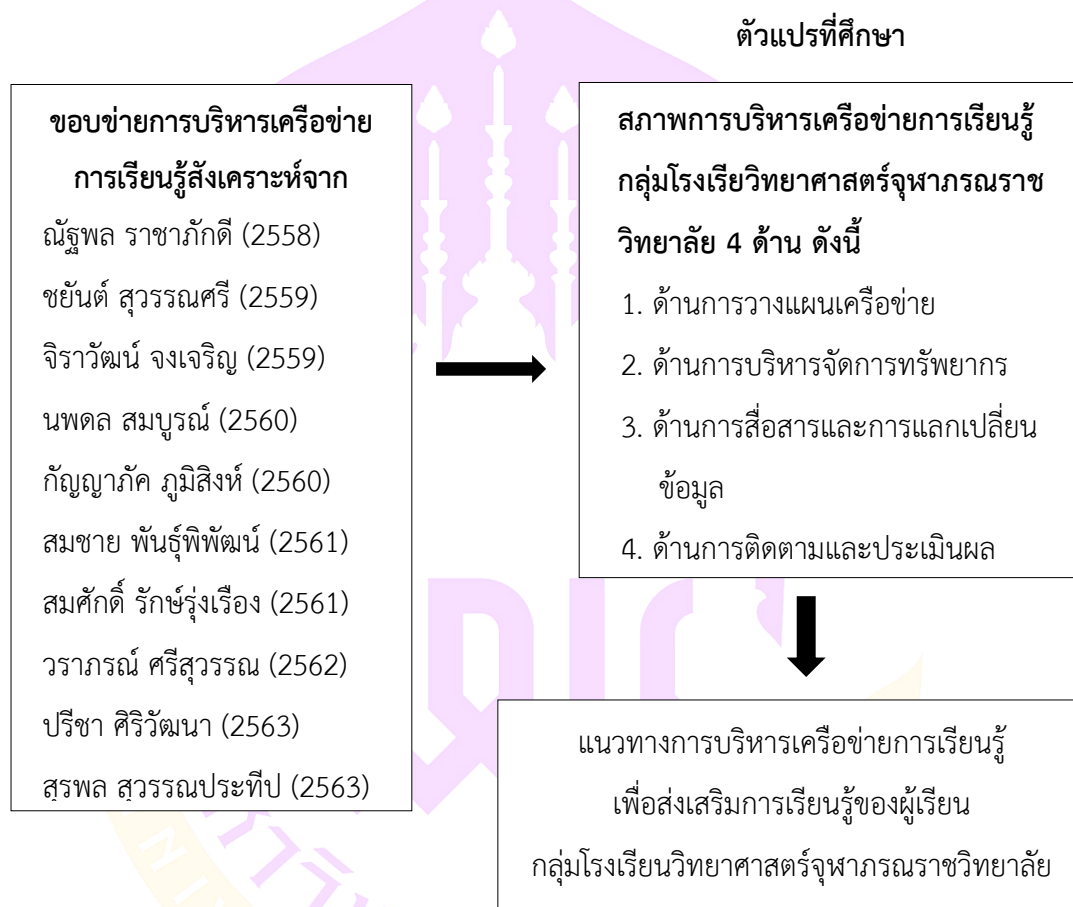
งานวิจัยต่างประเทศ

Callal & Ashwork (2004) แห่งมหาวิทยาลัย Queensland ประเทศออสเตรเลียได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือและร่วมทำงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ตัวแปรที่ใช้ศึกษาคือ ข้อมูลภูมิหลังผู้ตอบคำถาม (Background Information) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors) รูปแบบการฝึกงาน (Training Model) ปัญหาบุคลากร (People Issues) ลักษณะความร่วมมือ (Background Characteristics) และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (Partner-Ships Between Institutions & Industry Employers) ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่น่าสนใจให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิผลของสถานประกอบการกับสถานศึกษา คือ 1) ความเต็มใจของทั้งสองฝ่ายที่จะร่วมมือกัน 2) มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน รวมทั้งมีวิสัยทัศน์ร่วมของทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ 3) ความเคารพและเชื่อใจกันและกัน 4) การติดต่อสื่อสารที่มีระหว่างกัน 5) ภาวะผู้นำทั้งสองฝ่ายที่สามารถหลอมรวมบูรณาการเอากลยุทธ์ กลวิธีการปฏิบัติ ความสัมพันธ์ระหว่างกัน และนวัตกรรมของทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน 6) การยอมรับความแตกต่างของกันและกัน 7) การยืดหยุ่นด้วยเวลาและอื่น ๆ กับความเต็มใจที่จะลองทำ 8) ความรู้ใหม่ ทักษะใหม่ และวิธีคิดใหม่ที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กร นโยบาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กร

Ribchester & Edwards (2007) ได้วิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในชนบท พบว่า การให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน เป็นยุทธวิธีเดียวที่ขยายวงกว้าง ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อโรงเรียนที่กำลังเติบโตและมีจำนวนน้อยในกลุ่ม วิธีนี้ถือเป็นวิธีช่วยเหลือที่สำคัญกว่าเรื่องใด ๆ คุณค่าของความร่วมมือในเครือข่ายโรงเรียนจะเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ย เพื่อลดความตึงเครียดภายใน ช่วยแก้ปัญหาที่เป็นผลจากการลดจำนวนฝ่ายบริหารการศึกษาท้องถิ่น ทั้งยังเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ประสานงาน เครือข่ายที่มีบทบาทในการรวมตัวของโรงเรียนในท้องถิ่น และสร้างความเจริญเติบโต สุดท้ายเป็นผลทำให้โรงเรียนที่เกี่ยวข้องได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้ ยังเน้นความจริงที่ว่า ผู้บริหารในโรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนกำลังร่วมกันทำงาน เพื่อจัดการแข่งขันระหว่างโรงเรียนซึ่งจะเป็นกุญแจหลักสู่การปฏิรูปการศึกษา ประกอบกับการได้รับการสนับสนุน และความไว้วางใจจากท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามตัวแปรที่ศึกษา ดังภาพ 1 ดังนี้

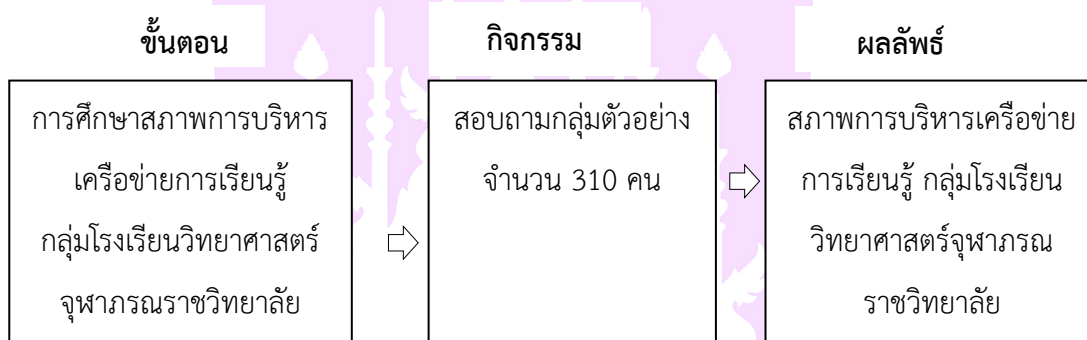
ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

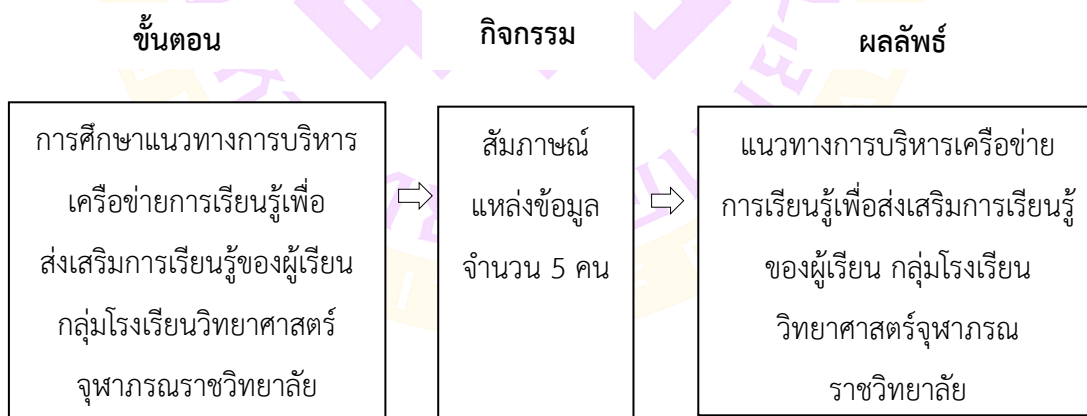
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

ภาพ 2 แสดงการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์ จุฬารณราชวิทยาลัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร จำนวน 58 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,468 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,526 คน จากโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย 12 แห่ง ในปีการศึกษา 2567

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย 12 แห่ง ปีการศึกษา 2567 จำนวน 310 คน กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยตารางเครซีและมอร์แกน ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 310 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 12 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ครูและบุคลากรทางการศึกษา เลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) จำนวน 298 คน โดยเทียบตามสัดส่วนของประชากร แต่ละโรงเรียน จำแนกดังตาราง

ตาราง 4 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากการกำหนดสัดส่วน

โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน ผู้บริหาร (คน)	จำนวน ครู และบุคลากร ทางการศึกษา (คน)	จำนวน ผู้บริหาร (คน)	จำนวน ครู และบุคลากร ทางการศึกษา (คน)
1. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เชียงราย	5	114	1	22
2. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย พิษณุโลก	4	117	1	24
3. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ลพบุรี	5	120	1	24
4. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เลย	5	113	1	23
5. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร	5	104	1	21
6. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์	5	132	1	27
7. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ปทุมธานี	4	92	1	19
9. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี	5	132	1	27

ตาราง 4 (ต่อ)

โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน ผู้บริหาร (คน)	จำนวน ครู และบุคลากร ทางการศึกษา (คน)	จำนวน ผู้บริหาร (คน)	จำนวน ครู และบุคลากร ทางการศึกษา (คน)
10. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช	5	169	1	34
11. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ตรัง	5	120	1	25
12. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย สตูล	5	170	1	35
รวม		1,526		310

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดและวิเคราะห์ปัจจัยที่ศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาสูงสุด ลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Checklist) มีรายละเอียดดังนี้

1. เพศ
 - 1.1 ชาย
 - 1.2 หญิง
2. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง
 - 2.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา
 - 2.2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
 - 2.3 ข้าราชการครู
 - 2.4 บุคลากรทางการศึกษา
3. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง
 - 3.1 น้อยกว่า 5 ปี
 - 3.2 5-10 ปี

3.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

4.2 ปริญญาตรี

4.3 ปริญญาโท

4.4 ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้
กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)
5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนเครือข่าย
2. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร
3. ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล
4. ด้านการติดตามและประเมินผล

เป็นคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating scale) 5
ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ น้อยที่สุด

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ งานวิจัยและแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามตรวจสอบ
รายการ (Checklist) แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ
ลิเคิร์ท (Likert)

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. นำตัวแปรที่ศึกษาและสังเคราะห์ มาตั้งข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามนิยามศัพท์
แล้วคัดเลือกนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

4. เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและครอบคลุมของภาษา ที่นำมาใช้ในข้อคำถามข้อความ ประโยคต่าง ๆ รวมถึงการจัดพิมพ์เพื่อความถูกต้องเรียบร้อย ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

5. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปเสนอ ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและ ประเมินผล จำนวน 1 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ วิธีการคำนวณค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence) ระหว่างประเด็น คำถามกับนิยามศัพท์ มีวิธีการให้คะแนนเป็น 3 ระดับ และแต่ละระดับมีความหมาย ดังต่อไปนี้

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 จำนวน 2 ข้อ และ IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 32 ข้อ

7. เลือกข้อคำถามที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ 0.67-1.00

8. ผู้วิจัยแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

9. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน ครูและ บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เชียงราย และโรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ลำปาง ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมา วิเคราะห์ด้วยค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ได้วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

10. ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์

11. ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ทั้ง 12 แห่ง เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแก่ผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ทั้ง 12 แห่ง และกำหนดวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยช่องทางออนไลน์ (Google Form) ประสานงานต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนแบบสอบถาม และความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับรวบรวมมาทั้งหมด ได้แบบสอบถามที่มีข้อความที่ตอบสมบูรณ์ 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละชุด นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานภาพ การดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาสูงสุด จากค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) โดยใช้วัดรายด้านและรายข้อ ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาแปลผลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) โดยแปลความหมายได้ ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ระดับค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ มาก

ระดับค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

ปานกลาง

ระดับค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ น้อย

ระดับค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ
น้อยที่สุด

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ของ แอลฟา
ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

แหล่งข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน กำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้บริหารสำนักงานความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา จำนวน 1 ท่าน มีประสบการณ์
การทำงานในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก

2. อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า
5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก

3. ประธานกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน
มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก

4. ผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน มีประสบการณ์การ
ทำงานในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 2 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับ
แนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์
จุฬาภรณราชวิทยาลัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เกี่ยวกับแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียน
วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย มีดังนี้

1. นำประเด็นเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนเครือข่าย 2) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร 3) ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล 4) ด้านการติดตามและประเมินผล มาเป็นกรอบประเด็นคำถามเพื่อสัมภาษณ์

2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อพิจารณาแก้ไขเนื้อหาและสำนวนที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์

4. ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองพิจารณาอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่าน และกำหนดวันในการสัมภาษณ์

3. ผู้วิจัยนัด วัน เวลา สถานที่ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอเข้าสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยขออนุญาตสัมภาษณ์ทั้งแบบ Online และ On-site ในเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ทำการบันทึกเสียงการสนทนาและบันทึกภาพ โดยทำการขออนุญาตผู้สัมภาษณ์ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

ตาราง 5 แสดงวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ – สกุล	วัน เดือน ปี	สถานที่
1. ดร.ภูริวรรษ คำอ้ายกาวิน ผู้อำนวยการ สำนักบริหารงานความเป็นเลิศด้าน วิทยาศาสตร์ศึกษา (สว.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	7 กุมภาพันธ์ 2568	ออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Google Meet

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อ – สกุล	วัน เดือน ปี	สถานที่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราช อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย	4 กุมภาพันธ์ 2568	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. ดร.สมร ปาโท ประธานกลุ่มโรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ประเทศไทย	6 กุมภาพันธ์ 2568	ออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Google Meet
4. ดร.วันสว่าง สิงห์ชัย ผู้อำนวยการ โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราช วิทยาลัย เชียงราย ประเทศไทย	5 กุมภาพันธ์ 2568	โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬา ภรณราชวิทยาลัย เชียงราย
5. นางสาวสุนทรี ชุมภูรัตน์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬา ภรณราชวิทยาลัย เชียงราย ประเทศไทย	3 กุมภาพันธ์ 2568	โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬา ภรณราชวิทยาลัย เชียงราย

4. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์
สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยนำผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ
แนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์
จุฬาภรณราชวิทยาลัย มาสรุปความและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง		
1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	12	3.87
2) ข้าราชการครู	261	84.19
3) บุคลากรทางการศึกษา	37	11.94
รวม	310	100.00
2. เพศ		
1) ชาย	141	45.48
2) หญิง	169	54.52
รวม	310	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
1) ปริญญาตรี	246	79.35
2) ปริญญาโท	64	20.65
รวม	310	100.00

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง		
1) น้อยกว่า 5 ปี	124	40.00
2) 5-10 ปี	119	38.38
3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	67	21.62
รวม	310	100.00

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็น ข้าราชการครู จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 84.19 รองลงมาคือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.94 และ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.87 เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 54.52 เพศชาย มีจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 45.48 วุฒิการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 79.35 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 20.65 ด้าน ประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 38.38 และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 21.62

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ทั้ง 4 ด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การวางแผนเครือข่าย	3.72	0.91	มาก	1
2. การบริหารจัดการทรัพยากร	3.70	0.89	มาก	2
3. การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล	3.66	0.89	มาก	4
4. การติดตามและประเมินผล	3.69	0.90	มาก	3
รวม	3.69	0.90	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า การดำเนินงานเครือข่ายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนเครือข่าย ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.91) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การบริหารจัดการทรัพยากร ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.89) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.89) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้
กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านที่ 1 การวางแผนเครือข่าย

1. ด้านการวางแผนเครือข่าย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.1 การวางแผนเครือข่ายครอบคลุมถึงเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้	3.71	0.89	มาก	5
1.2 การวางแผนเครือข่ายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	3.75	0.89	มาก	2
1.3 การวางแผนเครือข่ายมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.65	0.97	มาก	8
1.4 การวางแผนเครือข่ายส่งเสริมการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงาน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.69	0.91	มาก	7
1.5 การวางแผนเครือข่ายมีการคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม	3.72	0.91	มาก	3
1.6 การวางแผนเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.72	0.94	มาก	4
1.7 การวางแผนเครือข่ายมีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้จริง	3.71	0.91	มาก	6
1.8 การวางแผนเครือข่ายมีการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม	3.78	0.86	มาก	1
รวม	3.72	0.91	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า การวางแผนเครือข่ายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนเครือข่ายมีการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.87) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การวางแผนเครือข่ายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.98) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

การวางแผนเครือข่ายมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.97) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่ม
โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย ด้านที่ 2 การบริหารจัดการทรัพยากร

2. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
2.1 มีการจัดสรรทรัพยากรให้เครือข่ายอย่างเพียงพอ	3.72	0.85	มาก	3
2.2 การบริหารจัดการทรัพยากรมีประสิทธิภาพและไม่สิ้นเปลือง	3.72	0.88	มาก	4
2.3 มีการติดตามและประเมินการใช้ทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอ	3.61	0.90	มาก	7
2.4 การบริหารจัดการทรัพยากรสามารถตอบสนองความต้องการของเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว	3.76	0.91	มาก	1
2.5 มีการใช้ทรัพยากรในเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม	3.67	0.91	มาก	5
2.6 ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	3.66	0.91	มาก	6
2.7 มีการจัดสรรทรัพยากรในเครือข่ายอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง	3.75	0.87	มาก	2
รวม	3.70	0.89	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า การบริหารจัดการทรัพยากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารจัดการทรัพยากรสามารถตอบสนองความต้องการของเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.91) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการจัดสรรทรัพยากรในเครือข่ายอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.87) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการติดตามและประเมินการใช้ทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.90) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่ม
โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ด้านที่ 3 การสื่อสารและการแลกเปลี่ยน
ข้อมูล

3. ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
3.1 มีการสื่อสารระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเปิดเผยและโปร่งใส	3.66	0.83	มาก	5
3.2 มีการสื่อสารข้อมูลระหว่างผู้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	3.66	0.92	มาก	5
3.3 มีการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสม	3.70	0.90	มาก	2
3.4 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.75	0.85	มาก	1
3.5 มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานและบุคคลในเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ	3.60	0.88	มาก	7
3.6 มีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียม	3.69	0.91	มาก	3
3.7 การสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.64	0.88	มาก	6
3.8 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและครบถ้วน	3.67	0.89	มาก	4
3.9 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกัน	3.58	0.89	มาก	8
รวม	3.66	0.89	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.85) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.90) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกัน ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.89) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่ม
โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ด้านที่ 4 การติดตามและประเมินผล

4. ด้านการติดตามและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
4.1 การติดตามและประเมินผลเป็นไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.71	0.90	มาก	4
4.2 มีการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่เหมาะสม	3.71	0.87	มาก	3
4.3 มีการรายงานผลการติดตามและประเมินผลต่อผู้มีส่วนร่วม ในเครือข่าย	3.63	0.88	มาก	8
4.4 มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา เครือข่าย	3.76	0.91	มาก	1
4.5 มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการติดตามและประเมินผล	3.70	0.90	มาก	5
4.6 การติดตามและประเมินผลครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับ เครือข่าย	3.71	0.90	มาก	4
4.7 เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเสนอความคิดเห็นในการดำเนินงาน	3.65	0.93	มาก	7
4.8 มีระบบติดตามความก้าวหน้าของเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ	3.72	0.87	มาก	2
4.9 มีการสะท้อนผลการทำงานของเครือข่ายได้อย่างครบถ้วน	3.62	0.92	มาก	9
4.10 การติดตามและประเมินผลมีความต่อเนื่อง สม่าเสมอ	3.67	0.88	มาก	6
รวม	3.69	0.90	มาก	

จากตาราง 11 พบว่า การติดตามและประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.69, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเครือข่าย ($\bar{X}$ = 3.76, S.D. = 0.91) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีระบบติดตามความก้าวหน้าของเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 3.72, S.D. = 0.87) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการสะท้อนผลการทำงานของเครือข่ายได้อย่างครบถ้วน ($\bar{X}$ = 3.62, S.D. = 0.92) อยู่ในระดับมาก

**ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย**

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย
ทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร
สำนักงานความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย ประธานกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน
วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย
ผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

ตาราง 12 แสดงผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย
ด้านการวางแผนเครือข่าย

ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุปแนวทาง
1) พัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ตอบโจทย์อนาคต	1) บูรณาการทรัพยากรการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน มหาวิทยาลัย และชุมชน	จัดทำเครือข่ายในระดับ ได้แก่ 1) เครือข่ายภายในโรงเรียน ผ่านระบบพี่เลี้ยง (Mentorship)	1) การพัฒนาหลักสูตรเชิงลึกด้าน STEM ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับแนวโน้มอนาคต	1) การพัฒนาครูให้เป็นนักวิจัยและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย	1) บูรณาการทรัพยากรและความร่วมมือระหว่างเครือข่ายและหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และการสนับสนุนทรัพยากรร่วมกัน
2) การสนับสนุนทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ห้องปฏิบัติการ ที่ทันสมัยและแพลตฟอร์มออนไลน์	2) พัฒนาเครือข่ายโรงเรียนวิทยาศาสตร์ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และจัดกิจกรรมร่วมกัน	2) เครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย โดยเปิดโอกาสให้โรงเรียนสามารถเข้าถึงทรัพยากร	2) การเชื่อมโยงเครือข่ายโรงเรียนวิทยาศาสตร์ทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและนวัตกรรม	2) พัฒนากลยุทธ์และกระบวนการเรียนรู้และการวิจัย	2) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้และการวิจัย
3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับนานาชาติ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแพลตฟอร์มออนไลน์	3) ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่าน การวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนือง	3) เครือข่ายระดับนานาชาติ ผ่านโครงการโรงเรียนคู่มิตรร่วมมือทางการศึกษากับมหาวิทยาลัยชั้นนำ เพื่อเปิดโอกาสการเรียนรู้ให้กว้างขึ้น	3) การส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้แบบ PBL และโครงการวิจัยของนักเรียน เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา	3) การใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง	3) การใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง
4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับนานาชาติ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ระดับสากล	4) ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่าน การวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง	4) มหาวิทยาลัยชั้นนำ เพื่อเปิดโอกาสการเรียนรู้ให้กว้างขึ้น	4) การบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับภาคอุตสาหกรรมและองค์กรวิจัย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง	4) สร้างเครือข่ายพี่เลี้ยงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพและแข่งขันในระดับสากล	4) สร้างเครือข่ายพี่เลี้ยงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพและแข่งขันในระดับสากล

ตาราง 13 แสดงผลการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาคมหาวิทยาลัย
ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร

ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุปแนวทาง
1) จัดสรรทรัพยากร โดยวิเคราะห์ความต้องการ ของเครือข่ายผ่าน ฐานข้อมูลและระบบ สารสนเทศ	1) เชื่อมโยงโรงเรียนกับ มหาวิทยาลัยเพื่อให้เข้าถึง ทรัพยากรชั้นสูง เช่น ห้องปฏิบัติการและ บุคลากรผู้เชี่ยวชาญ	1) กระจายอำนาจให้ โรงเรียนสามารถกำหนด แนวทางบริหารทรัพยากร ตามบริบท	1) จัดทำแผนยุทธศาสตร์ ร่วมกันระหว่างโรงเรียน ในเครือข่าย เพื่อลดความ ซ้ำซ้อนของการใช้ทรัพยากร	1) ใช้แนวทางการบริหาร เชิงประสิทธิภาพ โดย จัดลำดับความสำคัญของ การใช้ทรัพยากร	1) จัดสรรทรัพยากรตาม ความต้องการ ใช้ฐานข้อมูล และระบบสารสนเทศ วิเคราะห์ความต้องการของ เครือข่าย
2) พัฒนาเครือข่าย ความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนเพื่อแบ่งปัน ทรัพยากร เช่น ห้องปฏิบัติการ งานวิจัย และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	2) พัฒนาศักยภาพครูผ่าน โครงการอบรม งานวิจัย รวม และการแลกเปลี่ยน องค์ความรู้	2) จัดสรรงบประมาณ อย่างเป็นธรรม โดย พิจารณาจากความจำเป็น ด้านวิชาการและโครงสร้าง พื้นฐาน	2) พัฒนาโปรแกรม แลกเปลี่ยนการใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์ระหว่างโรงเรียน	2) บูรณาการทรัพยากร ร่วมกันระหว่างเครือข่าย	2) พัฒนาความร่วมมือและ การแลกเปลี่ยนทรัพยากร ส่งเสริมการแบ่งปัน ทรัพยากร เช่น ห้องปฏิบัติการและบุคลากร เฉพาะทางระหว่างโรงเรียน
3) สนับสนุนการใช้ ทรัพยากรของมหาวิทยาลัย ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับ โรงเรียน	3) สนับสนุนการใช้ ทรัพยากรของมหาวิทยาลัย ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับ โรงเรียน	3) ส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มแหล่งทุนและ การสนับสนุน	3) สนับสนุนงบประมาณ อย่างยั่งยืนผ่านความร่วมมือ กับหน่วยงานภายนอกและ ภาคอุตสาหกรรม	3) ร่วมมือกับเครือข่ายจัด กิจกรรมทางวิชาการ เช่น ค่ายวิทยาศาสตร์และ โครงการวิจัย เพื่อให้เกิด การใช้ทรัพยากรอย่าง คุ้มค่า	3) บริหารงบประมาณและ ความร่วมมือกับภาคส่วน ต่าง ๆ 4) ใช้ทรัพยากรให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด

ตาราง 14 แสดงผลการศึกษานโยบายการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย

ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุปแนวทาง
1) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบฐานข้อมูล กลางและแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อการประชุม และแลกเปลี่ยน องค์ความรู้แบบเรียลไทม์	1) ใช้ระบบสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อให้เครือข่าย สามารถรายงานข้อมูลได้ อย่างเป็นระบบ	1) ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ระหว่างนักวิชาการ ครู และนักเรียน เช่น ระบบคลังความรู้ (Knowledge Management System)	1) ใช้ระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-office) และแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อให้บุคลากรในเครือข่ายเข้าถึงข้อมูลและ แนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	1) ประชุมผู้บริหาร เพื่อสร้างความสอดคล้อง ในการดำเนินงาน	1) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ แพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อการประชุมและ บริหารงานแบบเรียลไทม์
2) จัดประชุมวิชาการและ องค์ความรู้แบบเรียลไทม์	2) ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ที่เหมาะสมสำหรับการแจ้ง ข่าวสารและรับฟัง ความคิดเห็น เพื่อให้เข้าถึง ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว	2) ติดตามผลผ่านกลไก การประเมินผลและรายงาน ผลที่เป็นระบบ	2) การจัดตั้งคณะกรรมการ เครือข่ายเพื่อดูแล การแลกเปลี่ยนข้อมูล การจัดการประชุม	2) ใช้ระบบแจ้งข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของโรงเรียน ผลงานของนักเรียนและครู ผ่านเว็บไซต์และ แพลตฟอร์มออนไลน์	2) ประชุมและอบรม เติงปฏิบัติการ เป็นประจำ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของสมาชิกในเครือข่าย
3) การกำหนดนโยบาย ด้านการรายงานผล อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิด ความโปร่งใสและสามารถ ตรวจสอบได้		3) การจัดสัมมนาออนไลน์ เพื่อสนับสนุนการ แลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเป็น ธรรมและเปิดกว้าง	3) จัดเวทีแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง	3) กำกับติดตามและ ประเมินผล ตั้ง คณะกรรมการเครือข่าย เพื่อดูแลการแลกเปลี่ยน ข้อมูลและพัฒนา กระบวนการทำงานร่วมกัน	
			4) การจัดการประชุม เติงปฏิบัติการเพื่อรับฟัง ความคิดเห็นและพัฒนา กระบวนการทำงานร่วมกัน	4) ติดตามและประเมินผล อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	

ตาราง 15 แสดงผลการศึกษานโยบายการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาคมหาวิทยาลัย
ด้านการติดตามและประเมินผล

ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุปแนวทาง
1) ใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่สามารถวัดได้ทั้งคุณภาพและปริมาณของการดำเนินงาน	1) พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ	1) สร้างความโปร่งใสในการรายงานผล เพื่อให้สามารถตรวจสอบข้อมูลได้	1) ออกแบบระบบการประเมินที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง	1) สร้างระบบประเมินผล การดำเนินงานของเครือข่ายที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน	1) ใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่มีประสิทธิภาพ ประเมินที่วัดได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
2) กำหนดมาตรฐานการวัดผลที่ชัดเจน	2) ผูกอบรมครูและบุคลากรให้มีความรู้ด้านวิชาการประเมินผล เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพ	2) ใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลายและเหมาะสมกับลักษณะของการเรียนรู้ในแต่ละโรงเรียน	2) ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	2) ให้ความสำคัญกับการประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิตของนักเรียน	2) พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อให้การติดตามผลมีความครบถ้วน
3) ให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้สอน	3) เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3) ใช้ข้อมูลการประเมินเป็นแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในอนาคต		3) ใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่มีคุณภาพในการประเมินผล	3) สร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม ออกแบบระบบ การประเมินที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้
4) การส่งเสริมการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในวิถีชีวิตจริงได้				4) ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาเครือข่ายครอบคลุมทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิตของนักเรียน	4) ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาเครือข่ายครอบคลุมทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิตของนักเรียน

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย โดยมีขั้นตอนการศึกษา 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน ผ่านแบบสอบถาม ขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย โดยการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหาร และมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและทิศทางของเครือข่ายการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่า การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสามารถสรุปเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 การวางแผนเครือข่าย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการวางแผนเครือข่ายมีการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการวางแผนเครือข่ายมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2 การบริหารจัดการทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการบริหารจัดการทรัพยากรสามารถตอบสนองความต้องการของเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการติดตามและประเมินการใช้ทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอ

1.3 การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกัน

1.4 การติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเครือข่าย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายสะท้อนผลการทำงานครบถ้วน

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

2.1 การวางแผนเครือข่าย บุคลากรทรัพยากรและความร่วมมือระหว่างเครือข่าย พัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัยตอบโจทย์ในอนาคต สนับสนุนทรัพยากรและเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษา สร้างเครือข่ายพี่เลี้ยงระดับสากล เพื่อช่วยให้เครือข่ายเติบโตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของยุคดิจิทัล และสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้พร้อมแข่งขันในระดับนานาชาติ

2.2 การบริหารจัดการทรัพยากร วิเคราะห์ความต้องการของเครือข่าย เพื่อจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม กระจายอำนาจบริหาร เพิ่มแหล่งทุนจากภาคเอกชน เชื่อมโยงโรงเรียนกับมหาวิทยาลัยเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน พัฒนาครูให้มีทักษะการสอนเชิงวิจัย วางแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันเพื่อลดความซ้ำซ้อน และบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่เท่าเทียมและเสมอภาค

2.3 การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งภายในและภายนอกเครือข่าย เช่น ฐานข้อมูลกลางและแพลตฟอร์มสารสนเทศ ที่ช่วยให้การเข้าถึงข้อมูลเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัยเครื่องมือดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร และควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมผ่านคณะกรรมการเครือข่าย ซึ่งทำหน้าที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรักษาความโปร่งใส เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย ลดความคลาดเคลื่อนในการสื่อสาร และเสริมสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืน

2.4 การติดตามและประเมินผล ใช้เครื่องมือและวิธีการที่มีมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจน ที่สามารถวัดได้ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและ

รับฟังข้อเสนอแนะจากทุกฝ่าย กระบวนการต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถนำผลการประเมินไปพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงใช้ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวม มีการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อแล้วสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ได้รับการประเมินว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความชัดเจนของแผน การพัฒนาเครือข่าย ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และความสามารถในการดำเนินงาน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ เอี่ยมดี (2556) ที่พบว่ารูปแบบการบริหารเครือข่ายที่มีประสิทธิผล ต้องประกอบด้วยโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน การจัดการเครือข่ายที่เป็นระบบและการธำรงรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การวางแผนเครือข่ายของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ยังให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ ตลอดจนการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อให้แนวทางการดำเนินงานเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกสรี ลัดเลี้ยว (2557) ที่ระบุว่าองค์ประกอบของเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จต้องมีการกำหนดโครงสร้างที่ชัดเจน การกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ดังนั้น จากผลการศึกษานี้สามารถสรุปได้ว่า การวางแผนเครือข่ายของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย มีความเป็นระบบ ครอบคลุมทุกมิติของการดำเนินงาน และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารเครือข่ายประสบความสำเร็จและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนประเภทอื่นได้ในอนาคต

2. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ได้รับการประเมินว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย มีการทำ SWOT Analysis ร่วมกัน เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ร่วมกันอย่างเป็นระบบ รวมถึงการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ทั้งระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย มีการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางที่เพียงพอต่อการพัฒนาโรงเรียนในทุกมิติ อีกทั้งโรงเรียนยังเป็นหน่วยเบิก ทำให้มีความคล่องตัวในการบริหารทรัพยากร ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการจัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เครือข่ายสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพปฎล บุญพงษ์ (2560) ที่พบว่าการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการจัดการทรัพยากรที่ดี ซึ่งครอบคลุมทั้งการบริหารงานบุคคล การระดมทรัพยากรและการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม นอกจากนี้การบริหารทรัพยากรของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ยังให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการตอบสนองความต้องการของเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ เกสรี ลัดเลีย (2557) ที่ระบุว่าปัจจัยสำคัญของเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพคือการมีแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาเครือข่าย รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง และสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ยังมีการใช้ทรัพยากรในเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการจัดสรรทรัพยากรในเครือข่ายอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ตรงกับข้อค้นพบของ เสมอ สุวรรณโค (2558) ที่เน้นว่าการบริหารจัดการเครือข่ายต้องให้ความสำคัญกับการกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัยยังได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ห้องปฏิบัติการที่ทันสมัยและแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งช่วยให้เครือข่ายสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ดังนั้นจากการศึกษานี้สามารถสรุปได้ว่า การบริหารจัดการทรัพยากรของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัยมีประสิทธิภาพสูง สามารถตอบสนองความต้องการของเครือข่ายได้อย่าง

รวดเร็ว และมีความโปร่งใสในการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นไปอย่างราบรื่นและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

3. ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก การสื่อสารส่วนใหญ่ในกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เป็นการสื่อสารที่ทันสมัยผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น Line, Facebook, e-office, Google Meet และเว็บไซต์ของทางโรงเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องมาจากเทคโนโลยี ดิจิทัลมีอิทธิพลอย่างมากทั้งภาคเศรษฐกิจ ภาคสังคม รวมถึงภาคการศึกษาทั่วโลกที่มีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การสื่อสารในยุคปัจจุบันจึงเป็นการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันที่ทันสมัย ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในช่องทางที่หลากหลายได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของระบบการสื่อสารภายในเครือข่าย ที่สามารถส่งต่อข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ครอบคลุม และเข้าถึงได้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เครือข่ายสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบฐานข้อมูลกลาง แพลตฟอร์มออนไลน์ และระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-office) ซึ่งช่วยให้ข้อมูลสามารถแลกเปลี่ยนได้แบบเรียลไทม์และมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วาสิกา อัครนิธย์ (2562) ที่พบว่ากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน จำเป็นต้องมีระบบการสื่อสารที่ชัดเจน และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระจายข้อมูลไปยังทุกภาคส่วน นอกจากนี้ การสื่อสารที่ดีต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งเป็นจุดแข็งของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ที่มีการประชุมวิชาการ และการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวปฏิบัติที่ดีร่วมกัน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ กริช ธีรางศุ (2563) ที่ระบุว่าปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ คือการสร้างระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เข้าถึงได้ง่าย การจัดการประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาาร่วมกัน และการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการ ครู และนักเรียน เช่น ระบบคลังความรู้ (Knowledge Management System) การประชุมสัมมนาออนไลน์ยังช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งตรงกับ เกสรี ลัดเลีย (2557) ที่กล่าวว่า การพัฒนาเครือข่ายที่มีคุณภาพต้องอาศัยการสื่อสารที่เป็นระบบ เปิดกว้างและมีช่องทางที่หลากหลาย อีกทั้ง กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ยังให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ผ่านเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เหมาะสม ซึ่งช่วยให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเครือข่ายได้อย่างรวดเร็วและมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน สอดคล้องกับ เสมอ สุวรรณโค (2558) ที่พบว่า การบริหารเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสารแบบสองทาง โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางพัฒนาเครือข่ายร่วมกัน ดังนั้น จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย มีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสนับสนุน มีช่องทางการสื่อสารที่เป็นระบบและหลากหลาย ทำให้เครือข่ายสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

4. ด้านการติดตามและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า การติดตามและประเมินผลของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลไกการติดตามและการประเมินผลของเครือข่ายมีความเป็นระบบ โปร่งใส และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารและการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เครือข่ายสามารถดำเนินการติดตามและประเมินผลได้ดีคือ การใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินผล การรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ งานวิจัยนี้สอดคล้องกับ นพพล บุญพงษ์ (2560) ที่ระบุว่าองค์ประกอบสำคัญของการบริหารเครือข่ายการศึกษา คือการติดตามผลและการใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กริช ธีรวงศ (2563) ที่พบว่า การติดตามและประเมินผลเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เครือข่ายสามารถปรับปรุงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน อีกทั้ง เครือข่ายโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย ยังมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการประเมิน ซึ่งช่วยให้สามารถพัฒนาการบริหารเครือข่ายได้อย่างเหมาะสม และตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในเครือข่ายได้ดีขึ้น สอดคล้องกับ วาสิกา อัครนิตย์ (2562) ที่ระบุว่า การติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะและสะท้อนผลการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสม ดังนั้น จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การติดตามและประเมินผลของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยมีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่เหมาะสม มีการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาเครือข่าย และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ซึ่งช่วยให้เครือข่ายสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุ่งเน้นไปที่การบูรณาการทรัพยากร การพัฒนาหลักสูตร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับนานาชาติ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) การพัฒนากลยุทธ์ในการจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการเครือข่าย 4) การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา 5) การติดตามและประเมินผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สมศักดิ์ เอี่ยมดี (2556) ที่ระบุว่าพัฒนาเครือข่ายการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานเครือข่าย นอกจากนี้ เกสรี ลัดเลีย (2557) ยังพบว่าการพัฒนาเครือข่ายที่ดีต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ เช่น การจัดการเครือข่าย กระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยขับเคลื่อน และยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยที่มีการวางแผนพัฒนาเครือข่ายในลักษณะที่ครอบคลุมและเป็นระบบ อีกทั้งการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ยังเน้นไปที่การสนับสนุนทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ และการเชื่อมโยงเครือข่ายโรงเรียนกับมหาวิทยาลัยชั้นนำ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสมอ สุวรรณโค (2558) ที่พบว่าการพัฒนาเครือข่ายต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนผ่านการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ เครือข่ายโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผ่านการอบรม การวิจัยในชั้นเรียน และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับเครือข่ายโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสิกา อัครนิตย์ (2562) ที่ระบุว่าพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น แนวทางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยสามารถสรุปได้ว่า ควรมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การบูรณาการทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน การใช้เทคโนโลยี

ดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การพัฒนาความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในระดับนานาชาติ และการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การดำเนินงานจะต้องมีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เครือข่ายสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย มีการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีการพัฒนาตามข้อเสนอแนะต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผนเครือข่าย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การวางแผนเครือข่าย มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ควรมีการทบทวนการวางแผนเครือข่ายให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รองรับ การเปลี่ยนแปลงในอนาคต ติดตามแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ปรับแผนให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ

2. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการติดตามและประเมินการใช้ทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ควรมีระบบติดตามการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยอาจใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการทรัพยากร เช่น ระบบฐานข้อมูลกลางสำหรับติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากร นอกจากนี้ ควรมีการกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและสามารถกระจายทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม

3. ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกัน ดังนั้น กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารระหว่างเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความถูกต้องของข้อมูล อาทิ การจัดทำแพลตฟอร์มกลางสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล การใช้ระบบประชุมออนไลน์ และการสร้างช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการเพื่อให้สามารถ

สื่อสารได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ควรมีการส่งเสริมวัฒนธรรมการสื่อสารที่โปร่งใสและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในเครือข่าย

4. ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการสะท้อนผลการทำงานของเครือข่ายได้อย่างครบถ้วน ดังนั้น ควรมีการออกแบบระบบการประเมินผลที่ครอบคลุมทุกมิติของเครือข่ายการเรียนรู้ โดยการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และใช้เครื่องมือที่สามารถวัดผลได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น การติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการสอน การตรวจสอบความเหมาะสมของการจัดสรรทรัพยากร และการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพของเครือข่ายให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย กับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ ของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย
3. ควรศึกษาการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ ของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย โดยใช้เทคนิควิจัยอื่น

บรรณานุกรม

- กริช ธีรางศุ. (2653). แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- กัญญาภัก ภูมิสิงห์. (2560). การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในการศึกษา. วารสารการวิจัยการศึกษา, 20(3), 175-190.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 4(1), 192-207.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่การปฏิรูปการศึกษา. ชัคเชส มีเดีย.
- เกสรี ลัดเลีย. (2557). การพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสุทธิปริทัศน์, 28(88), 57-79.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general.
- จรวัยพร ธรณินทร์. (2550). การสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบเครือข่าย. อินสปายร์.
- จำนงค์ แจ่มจันทรวงษ์. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่าย เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- จิราวัฒน์ จงเจริญ. (2559). การใช้เทคโนโลยีและการจัดการทรัพยากรในการเรียนรู้. วารสารการวิจัยการศึกษา, 35(4), 92-108.
- จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2555). การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ. ศรีเอทีฟคอมมอนส์.
- ชยันต์ สุวรรณศรี. (2559). การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- เชี่ยวชาญ แก้วสิงห์. (2554). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

- ณัฐพล ราชากักดี. (2558). การจัดการการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 34(1), 54-67.
- ทนันเดช ยงค์กมล. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาของโรงเรียนใน *เครือข่ายสารสนเทศ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- ธารทิพย์ ฤทธิ์โพธิ์. (2557). การศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาระบบประกัน *คุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์].
- ธีรพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2544). *กระบวนการสร้างความเข้มแข็ง ประชาคม และประชาสังคม*. คลังนาโนวิทยา.
- ธีระชัย ช่วงบุญศรี. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของ *โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนครสวรรค์].
- นพดล สมบูรณ์. (2560). *การสร้างและบริหารเครือข่ายการเรียนรู้*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- นพปฎล บุญพงศ์. (2560). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์].
- นิภัทรา สังข์มณี. (2549). *การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ตามทักษะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี].
- บรรจบ เนียมมณี. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.
- ประยูร อัครบวร. (2553). *การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). *หลักการจัดการศึกษา*. ภาพพิมพ์.

- ปรีชา ศิริวัฒนา. (2563). การพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างเครือข่ายการเรียนรู้. *วารสารการจัดการความรู้*, 52(4), 199-215.
- บุญณพัฒน์ ธนเดโชเดช. (2567). รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในเขตพื้นที่พิเศษบนภูเขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 6(1), 317-332.
- พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรัตน์. (2558). *การบริหารการศึกษา*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิ.
- พระดาบหนือ บุตรสีทา. (2557). *การสร้างเครือข่ายและการจัดการเครือข่ายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของชุมชนบ้านพชรธรรมนำสุขอำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].
- พระภัทรชัยคุณกรณ อุตสว. (2564). การบริหารการศึกษาตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 4(3), 83-92.
- พระมหาสุทนต์ อาภากร. (2547). *เครือข่ายธรรมชาติ ความรู้และการจัดการ*. โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- พัชรี โภคสวัสดิ์. (2550). *การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- พิทยา บวรวัฒนา. (2556). *ทฤษฎีองค์การสาธารณะ*. สำนักพิมพ์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์วัลย์ ปรีดาสวัสดิ์. (2553). *เครือข่ายสังคมกับการดูแลตนเอง*. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). *การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- ภัควัฒนชัย สารละ. (2558). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร สังกัดเทศบาลเมืองสาครคม*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม].

- ภัทรวรรณ นิลแก้ววรวิชัย. (2559). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- มัลลิกา ต้นสอน. (2554). พฤติกรรมองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 2). เอ็กซ์เปอร์เนท.
- มุนิเราะห์ เจ๊ะมิง. (2559). การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา. [วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่].
- รัชนิกร นันทะเสน. (2551). การศึกษาสภาพและแนวทางในการส่งเสริมการปฏิบัติงานวิชาการของ
ครูผู้สอนตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในโรงเรียน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- ลิขิต เศรษฐบุตร. (2551). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์].
- วรรณิกา อภัยศักดิ์. (2561). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง
ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์].
- วราภรณ์ ศรีสุวรรณ. (2562). การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วันชัย กลาเอี่ยม. (2551). สภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลงบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี].
- วาลิกา อัครนิตย์. (2562). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- วิจารณ์ พานิช. (2548). การจัดการความรู้กับการบริหารราชการไทย. สถาบันส่งเสริมการจัดการ
ความรู้เพื่อสังคม.

- วิชัย แสงศรี. (2552). การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย สถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ศศิวิมล พัฒนาวัฒน์. (2562). สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- ศักดิ์นิพนธ์ สว่างวงศ์. (2557). เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารบริหาร
การศึกษาบัณฑิต, 14(2), 12-24.177
- สนธยา พลศรี. (2550). เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน. โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- สมเกียรติ บาลลา. (2554). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์การ
แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
- สมชาย พันธุ์พัฒน์. (2561). การสื่อสารและการจัดการทรัพยากรในเครือข่ายการเรียนรู้. วารสาร
การจัดการศึกษา, 46(5), 88-102.
- สมบูรณ์ บุศรีรักษ์. (2558). การบริหารเครือข่ายการศึกษา (Network Education
Administration). สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสเฉลิมพระชนมายุ 60 พรรษา พุทธศักราช
2558, 51, 16-22.
- สมศักดิ์ รักษ์รุ่งเรือง. (2561). การประเมินผลและการปรับปรุงเครือข่ายการเรียนรู้. วารสารการวิจัย
การศึกษา, 33(2), 121-137.
- สมศักดิ์ เอี่ยมดี. (2556). การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์,
มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- สรวย วรอินทร์. (2557). รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมระบบการดูแล
ช่วยเหลือแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

- สรุกิจ กิณเรศ. (2554). *ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามทัศนะของครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่].
- สวัชพงษ์ พรหมจักร. (2555). *การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *เกณฑ์มาตรฐานเฉพาะตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน*. โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักบริหารงานความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา. (2567). *ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย*. <http://www.eseb.obec.go.th>
- สุเทพ เพ่งประกิจ. (2557). *การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา].
- สุรพล สุวรรณประทีป. (2563). การพัฒนานวัตกรรมและการจัดการเครือข่ายการเรียนรู้. *วารสารการจัดการการศึกษา*, 44(1), 99-115.
- เสมอ สุวรรณโค. (2558). *รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี].
- อภิชัย พันธเสน. (2555). *การบริหารองค์กรเพื่อความสุขและประโยชน์สุข*. *วารสารบริหารศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 1(1), 1-5.
- อุดม ธารณะ. (2553). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- อุดมสิน คันธภูมิ. (2558). *การพัฒนาแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].

เอนก นากะบุตร. (2554). *ทุนทางสังคมและประชาสังคมในเมืองไทย*. สำนักพิมพ์สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม.

Callal, V., & Ashwork, P. (2004). *Working together: Industry and VET provider training partnerships*. National Centre for Vocational Education Research.

Campbell, D. F., Johnston, R. W., Campbell, G. S., McClain, D., & Macaluso, J. F. (1983). The microbiology of raw, eviscerated chickens: A ten-year comparison. *Poultry Science*, 62, 437-444.

Hanson, E. M. (2003). *Educational administration and organizational behavior*. Pearson Education.

Krejcie, R. V., & D. W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Luther, G., & Lindon, U. (2004). *Paper on the Science of Administration*. Augustus M. Kelley.

Michell, T. R. (2010). Why People Stay: Using Job Embeddedness to Predict Voluntary Turnover. *Academy of Management Journal*, 44, 110.

Ribchester, C., & William J. E. (2007). Co-operation in the countryside: small primary School Clusters. www.ebscohot.com

Topping, P. A. (2002). *Managerial leadership*. McGraw-Hill

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.นริศรา เสือคล้าย อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
จังหวัดพะเยา
2. ดร.วันสว่าง สิงห์ชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราช
วิทยาลัย เชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เชียงราย
3. ดร.อนวัช อุ่นกอง ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15
(เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาท) อำเภอเชียงแสน จังหวัด
เชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.ภูริวรรษ คำอ้ายกาวิน ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานความเป็นเลิศด้าน
วิทยาศาสตร์ศึกษา (สบว.) สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราช อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. ดร.สมร ปาโท ประธานกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย
ประเทศไทย
4. ดร.วันสว่าง สิงห์ชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย
เชียงราย ประเทศไทย
5. นางสาวสุนทรี ชุมภูรัตน์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณ
ราชวิทยาลัย เชียงราย ประเทศไทย

ภาคผนวก ข ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Congruence Index : IOC)

เกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ด้านการวางแผนเครือข่าย						
1.1 การวางแผนเครือข่ายครอบคลุมถึงเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
1.2 การวางแผนเครือข่ายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
1.3 การวางแผนเครือข่ายมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
1.4 การวางแผนเครือข่ายส่งเสริมการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงาน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
1.5 การวางแผนเครือข่ายมีการคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
1.6 การวางแผนเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
1.7 การวางแผนเครือข่ายมีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้จริง	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
1.8 การวางแผนเครือข่ายมีการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร						
2.1 มีการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เครือข่ายอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2.2 การบริหารจัดการทรัพยากร มีประสิทธิภาพและไม่สิ้นเปลือง	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2.3 มีการติดตามและประเมินการใช้ทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2.4 การบริหารจัดการทรัพยากร สามารถตอบสนองความต้องการของเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2.5 มีการใช้ทรัพยากรในเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2.6 ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2.7 มีการจัดสรรทรัพยากรในเครือข่ายอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3. ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล						
3.1 มีการสื่อสารระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเครือข่ายอย่างเปิดเผยและโปร่งใส	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3.2 มีการสื่อสารข้อมูลระหว่างผู้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3.3 มีการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3.4 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลในเครือข่ายที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3.5 มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานและบุคคลในเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3.6 มีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3.7 การสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3.8 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและครบถ้วน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3.9 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกัน	+1	0	+1	+2	0.67	ใช้ได้

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4. ด้านการติดตามและประเมินผล						
4.1 การติดตามและประเมินผลเป็นไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4.2 มีการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4.3 มีการรายงานผลการติดตามและประเมินผลต่อผู้มีส่วนร่วมในเครือข่าย	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4.4 มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเครือข่าย	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4.5 มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการติดตามและประเมินผล	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4.6 การติดตามและประเมินผลครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4.7 เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเสนอความคิดเห็นในการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4.8 มีระบบการติดตามความก้าวหน้าของเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4.9 มีการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายได้อย่างครบถ้วน	0	+1	+1	+2	0.67	ใช้ได้
4.10 การติดตามและประเมินผลมีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เชียงราย และ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ลำปาง ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ดังนี้

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.971	.971	34

Item Statistics

จากผลการหาค่าความเชื่อมั่น พบว่า ความเชื่อมั่นจากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค คำนวณค่าระดับความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.97 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับดีมาก หมายถึงแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ด้านการวางแผนเครือข่าย 2) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร 3) ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล 4) ด้านการติดตามและประเมินผล โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ น้อยที่สุด

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพความเป็นจริงเพื่อความสมบูรณ์ของวิจัย

4. การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ด้วยดีจากความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่าน

5. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อชื่อเสียงองค์กรของท่านแต่ประการใด

6. ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับและนำผลมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ ทำงานในตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน ตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง

☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ ข้าราชการครู

☐ บุคลากรทางการศึกษา

3. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง

☐ น้อยกว่า 5 ปี

☐ 5-10 ปี

☐ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

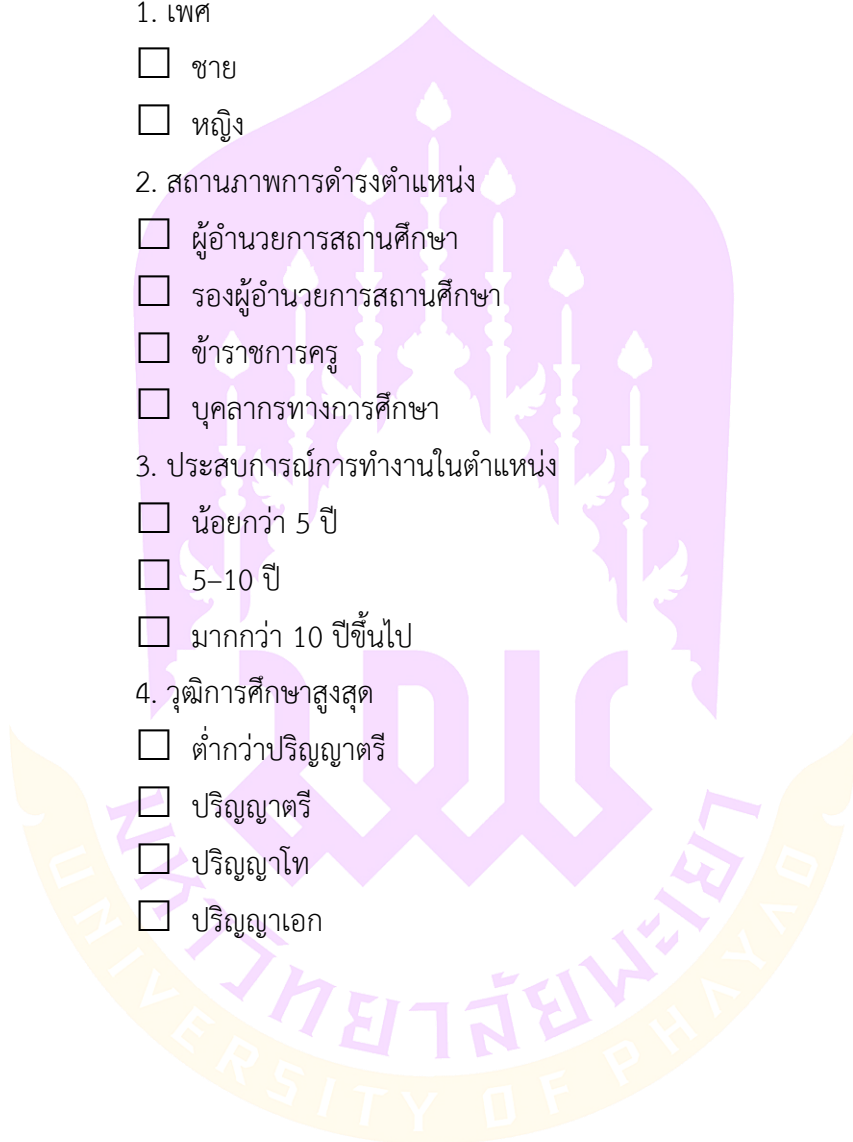
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ด้านการวางแผนเครือข่าย 2) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร 3) ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล 4) ด้านการติดตามและประเมินผล โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีสภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับ น้อยที่สุด

คำชี้แจง: โปรดพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อ สภาพการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ตามความเป็นจริง โปรดพิจารณารายการคำถามต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ประเด็นคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการและควบคุมการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อสนับสนุนและพัฒนการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 ด้าน ดังนี้					
1. ด้านการวางแผนเครือข่าย					
1.1 การวางแผนเครือข่ายครอบคลุมถึงเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้					
1.2 การวางแผนเครือข่ายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้					
1.3 การวางแผนเครือข่ายมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
1.4 การวางแผนเครือข่ายส่งเสริมการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงาน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
1.5 การวางแผนเครือข่ายมีการคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม					

ประเด็นคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1.6 การวางแผนเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ					
1.7 การวางแผนเครือข่ายมีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้จริง					
1.8 การวางแผนเครือข่ายมีการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม					
2. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร					
2.1 มีการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เครือข่ายอย่างเพียงพอ					
2.2 การบริหารจัดการทรัพยากร มีประสิทธิภาพและไม่สิ้นเปลือง					
2.3 มีการติดตามและประเมินการใช้ทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอ					
2.4 การบริหารจัดการทรัพยากร สามารถตอบสนองความต้องการของเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว					
2.5 มีการใช้ทรัพยากรในเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม					
2.6 ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเหมาะสม					
2.7 มีการจัดสรรทรัพยากรในเครือข่ายอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง					
3. ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล					
3.1 มีการสื่อสารระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเครือข่ายอย่างเปิดเผยและโปร่งใส					
3.2 มีการสื่อสารข้อมูลระหว่างผู้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ					
3.3 มีการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสม					
3.4 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลในเครือข่ายที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ประเด็นคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3.5 มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานและบุคคลในเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ					
3.6 มีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียม					
3.7 การสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ					
3.8 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและครบถ้วน					
3.9 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกัน					
4. ด้านการติดตามและประเมินผล					
4.1 การติดตามและประเมินผลเป็นไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
4.2 มีการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่เหมาะสม					
4.3 มีการรายงานผลการติดตามและประเมินผลต่อผู้มีส่วนร่วมในเครือข่าย					
4.4 มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเครือข่าย					
4.5 มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการติดตามและประเมินผล					
4.6 การติดตามและประเมินผลครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย					
4.7 เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเสนอความคิดเห็นในการดำเนินงาน					
4.8 มีระบบการติดตามความก้าวหน้าของเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ					
4.9 มีการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายได้อย่างครบถ้วน					
4.10 การติดตามและประเมินผลมีความต่อเนื่อง สม่ำเสมอ					

ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

ชื่อเรื่องวิจัย

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์
จุฬาภรณราชวิทยาลัย

ผู้วิจัย

นางสาวนิภาวรรณ มหาไม้

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล.....

ตำแหน่ง

หน่วยงาน/โรงเรียน

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์สถานที่ในการสัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ แนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

ด้านที่ 1 การวางแผนเครือข่าย

ท่านมีแนวทางการวางแผนเครือข่ายการเรียนรู้อย่างไร เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ด้านที่ 2 การบริหารจัดการทรัพยากร

เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรในเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอ และเหมาะสม
ท่านมีแนวทางในการบริหารจัดการอย่างไร

.....

.....

.....

ด้านที่ 3 การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ท่านมีแนวทางหรือวิธีการใดบ้าง ที่ช่วยให้การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่าง
สมาชิกในเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

.....

.....

.....

ด้านที่ 4 การติดตามและประเมินผล

ท่านมีแนวทางในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายการเรียนรู้อย่างไร
เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง

นางสาวนิภาวรรณ มหาไม้
ผู้บันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นิภาวรรณ มหาไม้
วัน เดือน ปี เกิด	6 เมษายน 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 ศษ.บ. (สุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	95/1 หมู่ 6 ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
ผลงานตีพิมพ์	นิภาวรรณ มหาไม้ และธิดาวัลย์ อุ่นกอง. (2568). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์ จุฬารณราชวิทยาลัย. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(3).
รางวัลที่ได้รับ	-

